

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Arte vizuale și abilități practice

MIRELA FLONTA
CLAUDIA STUPINEANU
SIMONA DOBRESCU

3

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației.

Manualul a fost aprobat prin ordinul ministrului educației nr. 4200/07.07.2021.

Acest proiect de manual școlar este realizat în conformitate cu Programa școlară aprobată prin Ordinul Ministrului Educației și Cercetării nr. 5003/17.07.2021.

116.111 – numărul
de telefon de asistență
pentru copii

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Mirela FLONTA
Claudia STUPINEANU
Simona DOBRESCU

Arte vizuale și abilități practice

Manual pentru clasa a III-a

EDITURA CD PRESS
www.cdpress.ro

ARTE VIZUALE ȘI ABILITĂȚI PRACTICE. Manual pentru clasa a III-a

Editor: dr. Costin DIACONESCU

Layout, tehnoredactare: Crăița GEORGESCU

Coordonator tehnic și IT: Răzvan SOCOLOV

Referenți științifici:

conf. univ. dr. **Speranța FARCA**, Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic, Universitatea Națională de Arte, București

lector univ. dr. **Gabriela VOICU**, Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic, Universitatea Națională de Arte, București, cadru didactic asociat, Departament ID-IFR CREDIS, Universitatea din București

lect. univ. dr **Adrian CURCAN**, Departamentul de Formare a Profesorilor, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea din București, sculptor, profesor la Liceul de Arte Plastice „Nicolae Tonitza”, București

Prof. pt. învă. primar, gradul I **Mioara Ionela IVAN**, Colegiul Național „Elena Cuza”, București

Credite foto/ilustrații: Dreamstime; Wikimedia Commons – Domeniu Public, arhiva CD PRESS; **Credite video:** Videoblocks, Audioblocks

ISBN: 978-606-528-539-2

© Copyright CD PRESS 2021

Această lucrare, în format tipărit și electronic, este protejată de legile române și internaționale privind drepturile de autor, drepturile conexe și celelalte drepturi de proprietate intelectuală. Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi reprodusă, stocată ori transmisă, sub nicio formă (electronic, fotocopiere etc.), fără acordul expres al Editurii CD PRESS.

Editura CD PRESS

București, str. Logofătul Tăutu nr. 67, sector 3, cod 031212

Tel.: 021.337.37.17, 021.337.37.27, 021.337.37.37 Fax: 021.337.37.57

e-mail: office@cdpress.ro • www.cdpress.ro • Editura CD PRESS

Comenzi:

• office@cdpress.ro • 021.337.37.37 • www.cdpress.ro

Inspectoratul Școlar al Județului/Municipiului .....

Școala/Colegiul/Liceul .....

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT DE:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*	
				format tipărit	
				la primire	la predare
1					
2					
3					
4					

*Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: **nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.**

• Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.

• Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

**REVISTE • CARTE ȘCOLARĂ •
MANUALE DIGITALE • DOTĂRI ȘCOLARE**

Prima alegere în domeniul produselor și al proiectelor educaționale românești de calitate pentru școală și familie

Scanează codul și consultă catalogul complet de titluri al Editurii CD PRESS.

Cuvânt-înainte

Manualul propune o abordare modernă de prezentare a conținuturilor și de formare a competențelor prevăzute prin programa școlară la disciplina *Arte vizuale și abilități practice*.

Viziune modulară. Exersarea tehnicilor de lucru este extrem de importantă în domeniul artelor vizuale și al abilităților practice, de aceea **lecțiile sunt grupate pe domenii**, pentru a le oferi elevilor **suficient timp** să se familiarizeze cu instrumentele și tehnicile fiecăruia. Lecțiile sunt grupate în patru unități de învățare: ***Desen, Pictură și fotografie, Forme din hârtie și modelaj în lut și Machete și modele***. Ele tratează toate elementele de conținut din cele cinci domenii din programa școlară. Cuprinsul stabilește o corespondență între lecție și conținuturile din programa școlară abordate.

Viziune integrată. Prezentarea de **provocări creative integrate** oferă posibilitatea de a exersa tehnici, de a testa instrumente și de a folosi elemente de limbaj plastic, toate în același timp. De asemenea, înseamnă **timp suficient** pentru pregătire, exersare, investigare și autoevaluare. Un alt avantaj este acela că fiecare provocare creativă poate fi prezentată pe mai multe pagini ilustrate cu fotografii, în care se observă **etape de lucru detaliate și clare**, deoarece exersarea suficientă a tehnicilor de bază va oferi încredere și rezultate. Prin urmare, lecțiile sunt special proiectate pentru a fi desfășurate pe parcursul **mai multor ore de curs**.

Centrare pe competențe. Fiecare **unitate este special concepută pentru a dezvolta** una sau mai multe dintre cele 8 **competențe specifice** pe care elevii și le vor forma pe parcursul anului școlar.

Competențe generale

1. Explorarea de mesaje exprimate în limbaj vizual într-o diversitate de contexte
2. Realizarea de creații funcționale și/sau estetice folosind materiale și tehnici adecvate

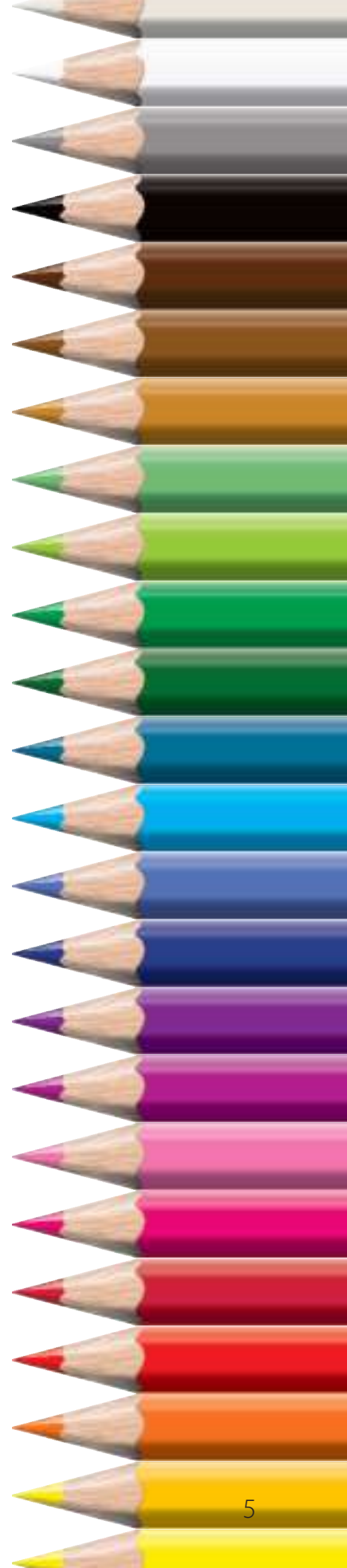
Competențe specifice

- 1.1. Recunoașterea unor mesaje comunicate prin imagini în contexte familiare
- 1.2. Diferențierea caracteristicilor expresive ale elementelor de limbaj plastic în compoziții și în mediul înconjurător
- 1.3. Manifestarea receptivității față de mesajele exprimate prin limbaj vizual
- 2.1. Utilizarea în contexte variate a materialelor în funcție de proprietăți ale acestora și de tehnici de lucru adecvate
- 2.2. Realizarea de creații funcționale în diverse tehnici pe diferite suporturi (hârtie, confecții textile, ceramică, sticlă etc.)
- 2.3. Valorificarea elementelor de limbaj plastic în compoziții tematice
- 2.4. Modificarea expresiei plastice inițiale prin remodelare
- 2.5. Participarea la activități integrate adaptate nivelului de vârstă, în care se asociază elemente de exprimare vizuală, muzicală, verbală, kinestezică

Cuprins

	Ghid de utilizare a manualului tipărit / 6
	Ghid de utilizare a manualului digital / 8
	Trusa micului artist / 10
	Prezentări. Investigații. Proiecte. Portofoliu / 12
Unități	Lecții
Unitatea 1 DESEN	L1 Trasarea în creion / 16
	L2 Tehnica hașurării / 24 Prezentare. <i>Iluzii optice</i> / 26
	Test de evaluare / 28
Unitatea 2 PICTURĂ ȘI FOTOGRAFIE	L1 Pictura cu acuarele / 30
	L2 Pictura cu guașe și tempera / 38 L3 Tehnica fotografiei / 42 Prezentare. <i>Mari pictori</i> / 48
	Test de evaluare / 50
Unitatea 3 FORME DIN HÂRTIE ȘI MODELAJ ÎN LUT	L1 Tehnica origami / 52
	L2 Tehnica quilling / 56 L3 Colajul / 59 L4 Tehnica tangram / 60 L5 Tehnica modelării în lut / 62
	Test de evaluare / 66
Unitatea 4 MACHETE ȘI MODELE	L1 Tehnici de lucru cu materiale textile (I) / 68
	L2 Tehnici de lucru cu materiale textile (II) / 74 L3 Machete și modele / 78 Prezentare. <i>Arta păpușarească</i> / 82
	Test de evaluare / 84
	Evaluare finală. <i>Cu toții suntem diferiți!</i> / 85
	Dicționar / 86
	Fișă de observare / 88

Conținuturi din programa școlară	Competențe specifice
L1 Desen. Tehnica trasării. Punct, linie, formă L2 Desen. Tehnica hașurării	1.1; 1.2; 2.1; 2.2; 2.3; 2.4; 2.5
L1 Pictură. Efectul de transparență. Culoarea. Tonuri. Amestecuri cromatice. Culori binare. Tehnica fuzionării. Puncte și linii prin tehnica stropirii și a curgerii libere și dirijate. Culori calde, culori reci. L2 Pictură. Efectul de opacitate. Tonuri. Forme elaborate. Culoarea. Amestecuri cromatice. Nuanțe. Forme spontane prin monotipie și pictură cu sfoara. Amestecuri acromatice L3 Foto. Elemente de limbaj plastic: formă, lumină, culoare	1.1; 1.2; 2.1; 2.2; 2.3; 2.4; 2.5
L1 Tehnica origami L2 Tehnica quilling L3 Colajul L4 Tehnica tangram L5 Modelaj. Modelare liberă, presare. Volum, plan, linie	1.1; 1.2; 2.1; 2.2; 2.3; 2.4; 2.5
L1, L2 Machete și modele. Tehnici de lucru cu materiale textile: împletire, tăiere, croire, coasere, lipire L3 Machete și modele. Elemente de limbaj plastic: forme plane și spațiale, texturi	1.1; 1.2; 2.1; 2.2; 2.3; 2.4; 2.5

Manualul cuprinde: **varianta tipărită + varianta digitală**
(similară cu cea tipărită, completată cu activități multimedia
interactive de învățare – AMII)

Ghid de utilizare a manualului tipărit

Structura **lecției de predare-învățare**
propune un parcurs de învățare
în doi pași didactici.

1. Cu ochii larg deschiși

Privește cu ochii larg deschiși lumea
și vei descoperi lucruri minunate.
În această rubrică îți prezentăm, pe
scurt, lucruri noi și interesante despre
domeniul studiat.

Test de evaluare

Sarcini de lucru

Răspunzi cerințelor propuse pentru a-ți
aprecia singur/ singură progresul obținut la
orele de *Arte vizuale și abilități practice*.
Selectezi variantele corecte, răspunzi la
întrebări, scrii un scurt text referitor la noți-
unile descoperite pe parcursul unității de
învățare.

Cât am învățat?

Stabilești sarcinile rezolvate corect
verificând o parte dintre răspunsuri în
varianta digitală sau poți cere sfatul
cadrului didactic sau colegilor.

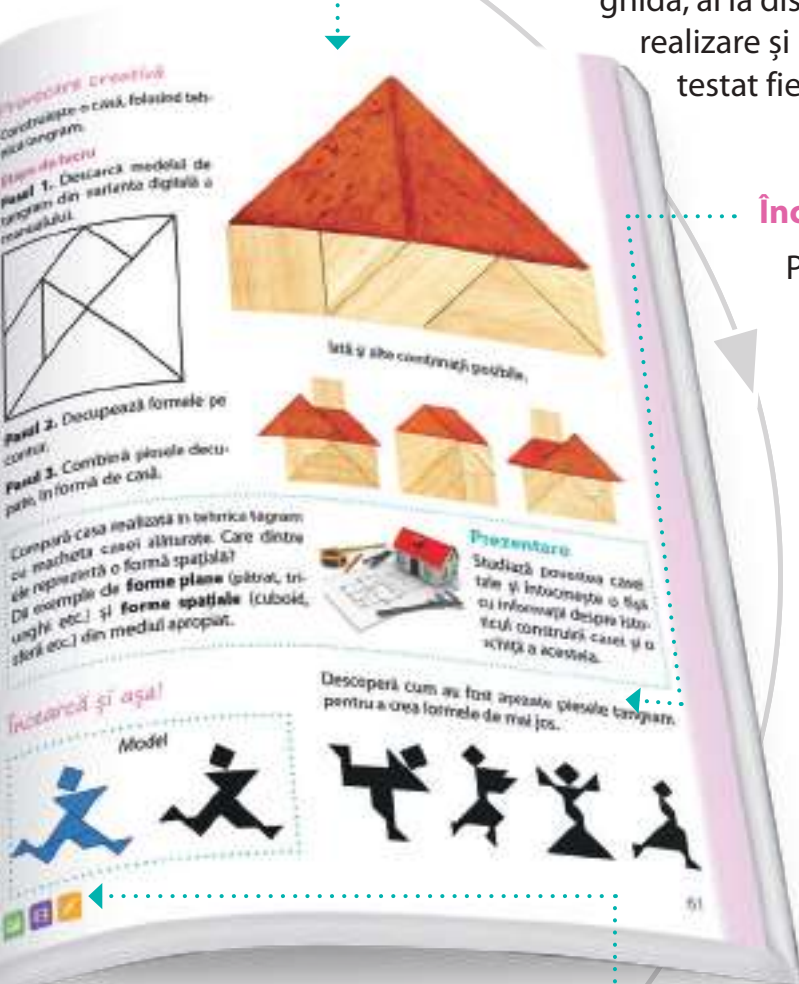
Autoevaluare

Autoevaluarea te ajută să determini nivelul
la care ai reușit să ajungi și te motivează
să mergi mai departe. Păstrează testele de
evaluare în portofoliul tău.

2. Provocare creativă

Ai ocazia să pui în practică cunoștințele noi prezentate în cadrul rubricii *Cu ochii larg deschiși*, printr-un set de provocări special alese pentru a-ți dezvolta abilități creative și practice. În plus, pentru a te ghida, ai la dispoziție imagini și texte care prezintă pașii de realizare și recomandări. Un grup de elevi de vârsta ta a testat fiecare provocare creativă.

Încearcă și așa!

Pentru a te perfecționa în orice domeniu, deci și în domeniul artelor vizuale și al abilităților practice, este necesar să exersezi continuu pentru a stăpâni tehnica de lucru, dar trebuie să ai și curiozitatea de a încerca și testa lucruri noi. Rubrica *Încearcă și așa!* îți oferă această posibilitate.

Ai ocazia să **investighezi** ce se întâmplă când încerci lucruri puțin diferite, fie că e vorba de tehnica de lucru, de materiale sau de instrumentele propuse în cadrul provocării creative. Vei descoperi cu siguranță lucruri noi și interesante. Îți vei testa ipotezele, vei verifica prin experiment practic și vei trage concluzii care te vor ajuta să te perfecționezi în domeniul artelor vizuale și al abilităților practice.

Marcaj care indică prezența a cel puțin unui tip de AMII pe pagina dublă deschisă a manualului digital.

3

Test de evaluare

Modelaj în lut și forme din hârtie

I. Selectează litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Prin presana lutului în modelaj se obțin:

- a) forme plane
- b) forme tridimensionale
- c) nici una din cele de mai sus

2. Tehnica tangram utilizează un pătrat împărțit în:

- a) 5 piese
- b) 6 piese
- c) 7 piese

II. Menționează trei caracteristici ale modelajului în lut.

III. Realizează un scurt text folosind cuvintele următoare: modelaj, lut, volum.

Poți schimba forma cuvintelor. Pentru a fi mai ușor evidentă, subliniază cuvintele folosite din text.

Le folosești unități de măsură, scrieți aceste pagini din manualul digital și rezolvați temele, verificați răspunsurile în varianta digitală a manualului. Completați fișa de evaluare pentru evaluarea de la finalul manualului. Adresați-vă și testul la parterul 118.

66

Întoarce pagina și descoperă Ghidul de utilizare a manualului digital.

Ghid de utilizare a manualului digital

În clasă sau on-line, ești mereu alături de colegi și profesori prin lecții interactive, folosind varianta digitală a manualului.

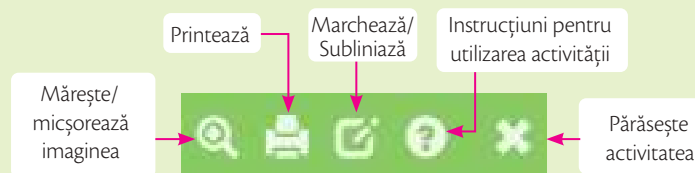
Cu un singur clic pătrunzi în minunata lume a manualului digital.

Aici vei descoperi numeroase activități multimedia interactive de învățare (AMII) legate de tema lecției.

Acestea sunt evidențiate în varianta digitală și în cea tipărită prin simbolurile următoare:

AMII STATICE Tipărești șabloane și teste de evaluare.

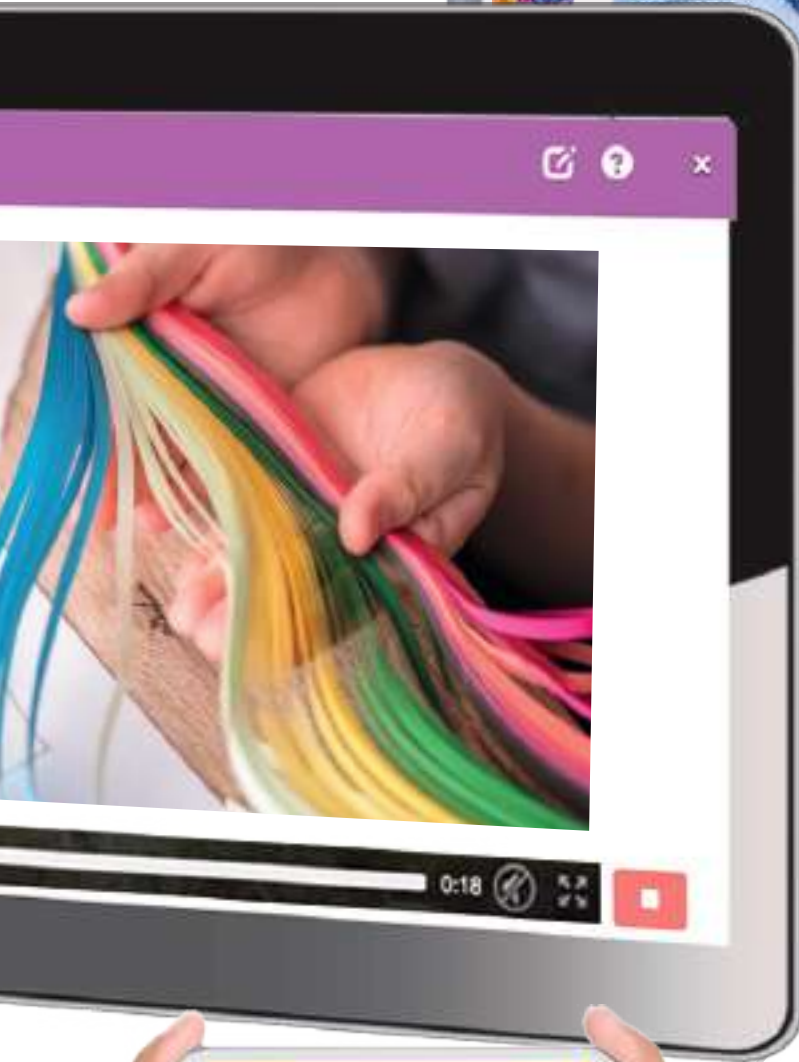
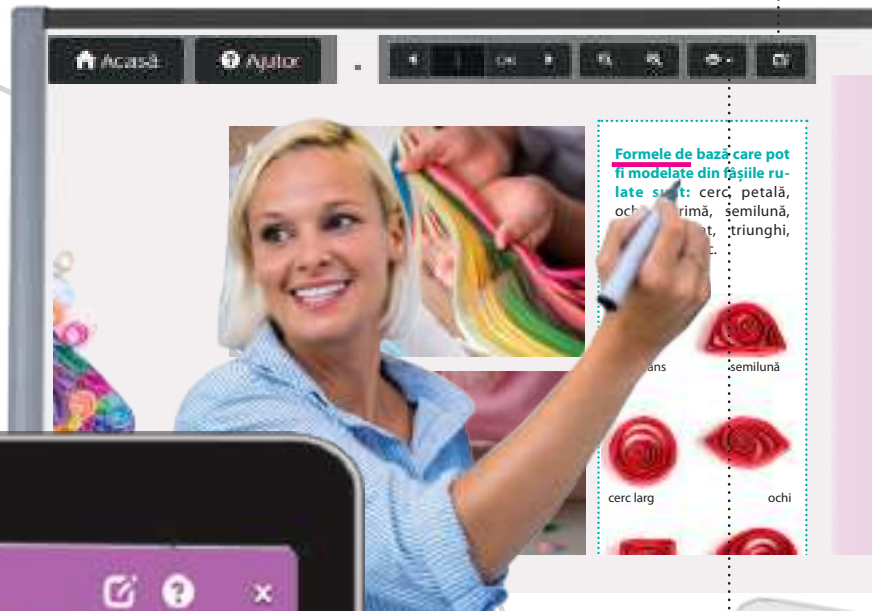
AMII INTERACTIVE

Te autoevaluezi prin teste cu verificare inclusă.

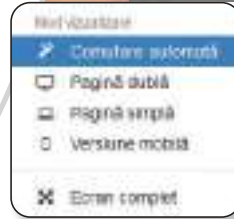

Folosești uneltele de desenare și personalizezi manualul în lecții digitale fascinante.

Mod vizualizare

Textul se adaptează și îl poți citi ușor de pe orice dispozitiv.

AMII ANIMATE

Urmărești secvențe video cu pași de realizare a unor provocări creative.

Instrucțiuni pentru utilizarea activității

Marchează/
Subliniază

Părăsește
activitatea

Start/
Pauză

Stop

Trusa micului artist

Iată ce materiale și instrumente vei folosi la orele de *Arte vizuale și abilități practice* din acest an școlar.

Desen

✓ creioane de grafit ✓ creioane colorate ✓ creioane cărbune ✓ creioane cerate ✓ markere ✓ radieră ✓ ascuțitoare ✓ riglă ✓ foarfecă ✓ bandă adezivă din hârtie ✓ hârtie de diferite grosimi (reciclată) ✓ bloc de desen ✓ carnet de schițe

Pictură

✓ pensulă cu vârf lat ✓ pensulă cu vârf subțire ✓ burete ✓ tempera ✓ guașe ✓ acuarele ✓ vopsele speciale pentru țesături ✓ pahar pentru apă ✓ planșă pentru amestecul culorilor ✓ șorț de protecție

Modelaj

✓ lut ✓ pastă de modelaj ✓ plastilină ✓ planșetă

Machete și modele

✓ ac ✓ ață, nasturi ✓ sfoară ✓ elastic ✓ fundă ✓ diverse materiale textile ✓ carton ✓ cutter ✓ lipici lichid și solid ✓ bandă adezivă de hârtie

Materiale colecționate

din natură: ✓ flori presate ✓ scoici ✓ pietre ✓ bucăți de lemn

Foto

✓ telefon mobil cu cameră foto sau tabletă sau aparat de fotografiat digital ✓ aplicații digitale de fotografie ✓ album de fotografii

Fii eco! Folosește cât mai multe materiale reciclabile în timpul orelor de *Arte vizuale și abilități practice*.

- ✓ Desenează și pictează pe hârtie provenită din surse prietenoase cu mediul.
- ✓ Dacă păstrezi o lucrare de grafică sau pictură doar în format digital (prin fotografiere sau scanare), colectează selectiv hârtia/cartonul pe care a fost realizată.
- ✓ Folosește culori pe bază de apă care nu poluează mediul (citește ambalajul).
- ✓ Folosește pentru lucrările practice resturi de materiale textile, carton recuperat de la ambalaje de electrocasnice, pietre, flori presate.
- ✓ Repară, modifică forma (schimbând destinația) sau redecorează un obiect de îmbrăcăminte înainte să îl arunci.
- ✓ Folosește un șorț de protecție pentru suprafața de lucru și haine. Astfel, nu va trebui să consumi multă apă pentru curățarea hainelor în cazul unor pete.

Observă și răspunde!

1. Ce instrumente recunoști în imagini? În ce scop le folosești?
2. Când utilizezi pensula cu vârf subțire? Dar pe cea cu vârf lat?
3. Cu ce preferi să pictezi: cu acuarele sau cu tuburi de tempera? De ce?
4. Care este instrumentul care te ajută să trasezi linii și să hașurezi?
5. Ce este plastilina? Dă exemple de obiecte care se pot modela din plastilină.
6. Ce alte materiale mai poți folosi pentru modelaj?
7. De ce nu trebuie să îți lipsească din trusă lipiciul sau aracetul?

Ghid de prezentare a manualului tipărit

Prezentări. Investigații. Proiecte. Portofoliu

Pe parcursul acestui an, la orele de arte vizuale și abilități practice vei realiza, pe lângă provocări creative, investigații, proiecte, prezentări și vei crea un portofoliu de lucrări.

UNITATE 1

Prezentare

Realizează o prezentare cu titlul *Iluzii optice*. Folosește diverse surse de documentare, inclusiv articolul alăturat. Redactează un text de aproximativ două pagini, completat cu fotografii. Include lucrarea realizată la rubrica *Portofoliu*. Prezintă lucrarea colegilor. Pentru a te autoevalua, completează fișa de observare de la finalul manualului. Adaugă prezentarea la portofoliul tău.

Citește articolul alăturat. Rezolvă cerințele din articol. Folosește răspunsurile în prezentare.

Iluzii optice

Cum percepi lumea din jurul tău?

*- Ce vezi în figurile 1 și 2? Străduiește-te să descoperi mai multe fețe ale fiecărui desen!
În figura 1 ai observat trei vase albe sau două siluete negre? În figura 2 ai observat o rățușcă sau o veveriță?*

*- Poți să deosebești adevărul de iluzie? Cercul A, din figura 3, este mai mic sau este egal cu cercul B?
- Liniiile din figura 4 sunt drepte?*

Unele imagini ne pot înșela ochii și creierul, conducând la perceperea eronată a realității. Ochii se pot mișca în diferite direcții și fac sute de mii de mișcări pe zi, dar nu pot urmări chiar totul. De aceea, ei, uneori, transmit mesaje eronate creierului, care inventează forme și mișcări ce nu există. Astfel apar **iluziile optice**.

Unde este gândăcelul?

Materiale necesare
✓ carton ✓ creioane colorate ✓ foarfece
✓ perforator ✓ ață

Etape de lucru

- Decupează dintr-o bucată de carton un cerc de mărimea unei farfurioare. Desenează pe o parte a discului de carton un gândăcel, iar pe cealaltă, o pănză de păianjen (**figura A**).
- Perforează discul de carton de o parte și de alta, obținând două perechi de găuri.
- Introdu o bucată de ață prin prima pereche de găuri și înmoașă la capăt. Repetă operația la cealaltă pereche (**figura B**).
- Ține cele două noduri în mâini și învârteste discul până ce ața se răsucește.
- Trage de ambele fire de ață, astfel încât discul să se învârtască repede. Uimitor, gândăcelul se leagănă în plasa păianjenului!

Ce se întâmplă? Când discul se rotește, imaginile trec atât de repede prin fața ochilor, încât creierul nu le mai poate separa, ci le suprapune. Vezi astfel imaginea unui gândăcel care se leagănă pe pănză de păianjen.

Știi că...?

După unii cercetători, dungile zebrelor creează un efect optic atunci când animalele se mișcă, ajutându-le să scape cu viață din fața prădătorilor.

Portofoliu

Realizează lucrarea de mai jos. Adaug-o la Portofoliu.

Pasul 1. Trasează conturul mâinii tale.

Pasul 2. Trasează linii orizontale, drepte, ca în imagine. În interiorul conturului mâinii trasează liniile puțin curbate.

Prezentarea

Manualul include o serie de articole de tip enciclopedie. Acestea îți oferă posibilitatea să afli mai multe lucruri despre un anume subiect din domeniul artelor vizuale. Ele reprezintă o **sursă de documentare** pentru realizarea unor **prezentări** în format tipărit sau digital pe diverse teme.

Cum realizezi o prezentare?

Prezentarea poate fi în format tipărit sau digital. Pentru a realiza o prezentare pe orice temă, urmează pașii:

Pasul 1. Documentarea. Află cât mai multe lucruri despre tema prezentării. Folosește planșele Documentare din manual sau alte surse (enciclopedii tipărite sau digitale, reviste, site-ul oficial al unor muzee etc.).

Pasul 2. Redactarea

- Realizează un plan al prezentării (minimum 3 idei legate de temă).
- Redactează textul și adaugă fotografiile reprezentative.

Pasul 3. Prezentarea. Prezintă rezultatul în fața clasei.

Pasul 4. Autoevaluarea. Cum îți apreciezi prezentarea?

Completează răspunsurile la întrebări în fișa de autoevaluare model. Descarcă fișa din varianta digitală a manualului, completează-o și păstrează-o la mapa Portofoliu, alături de prezentare (o poți atașa cu o agrafă sau capsă de prezentare). Ai urmat pașii de realizare? Da/Nu
Ai respectat tema? Da/Nu
Ai lucrat îngrijit? Da/Nu

Investigația

Investigația este o cercetare atentă, desfășurată cu scopul de a descoperi răspunsuri la întrebări importante.

Etapile investigației sunt: definirea problemei cercetate, alegerea metodei de strângere a informațiilor (de exemplu, printr-un experiment) și prezentarea rezultatelor (concluziilor) investigației.

Pentru a te autoevalua, poți verifica dacă ai cooperat cu colegii (în cazul unei investigații de grup), dacă ai urmat pașii investigației și ai lucrat îngrijit/organizat, dacă ai dat dovadă de creativitate în găsirea de soluții.

Proiectul

Pe parcursul acestui an școlar, îți propunem proiectele: *Săptămâna artei*, *Colțul de artă* și *Jurnalul de artă*.

Pentru a organiza corect fiecare proiect, folosește planul de mai jos.

DE CE este nevoie de acest proiect?

CINE va organiza proiectul?

CÂND se va desfășura și CÂT timp va dura proiectul?

UNDE se vor desfășura activitățile?

CARE sunt etapele de desfășurare a proiectului?

CUM apreciați că s-a desfășurat proiectul?

Proiectul poate fi rezultatul unei munci individuale sau colective care se întinde pe o perioadă mai lungă de timp (câteva săptămâni, un semestru sau chiar un an) și necesită organizare și consecvență.

Descoperă mai multe detalii despre fiecare proiect în paginile următoare.

Portofoliul

Cum realizezi un portofoliu?

- **Păstrează ordonat**, într-un singur loc (o mapă, o cutie etc.) lucrările realizate pe baza propunerilor de la rubrica *Provocare creativă*, prezentările (proapse la secțiunea *Prezentare*), fișele de observare completate pe parcursul anului școlar la ora de *Arte vizuale și abilități practice*.
- **Selectează** pentru portofoliu lucrările finalizate care ți-au reușit cel mai bine.

- **Notează** numele tău și data realizării pe spatele lucrărilor realizate pe hârtie/carton.
- Fotografiază lucrările cu un telefon cu cameră foto sau cu o tabletă. Salvează digital lucrările realizate cu ajutorul aplicațiilor informatice (fotografii, teste de evaluare completate digital etc.). Astfel, îți vei putea crea un **portofoliu digital**. În format digital, lucrările ocupă un spațiu mai restrâns și pot fi păstrate fără să se deterioreze o perioadă îndelungată.

Proiecte speciale

① Săptămâna artei

Alegeți o săptămână din anul școlar ca **Săptămâna artei** în clasa voastră. În această perioadă, realizați activități numeroase și variate dedicate artei. Încercați să-i implicați și pe colegii de la alte clase.

Idei de activități

- ✓ vizitarea unor muzee, galerii, expoziții de artă;
- ✓ organizarea unor concursuri cu întrebări din domeniul artei;
- ✓ decorarea holurilor școlii cu afișe reprezentând artiști români și străini, precum și cu reproduceri după operele acestora;
- ✓ realizarea unor panouri cu pliante și bilete de intrare de la diverse activități artistice;
- ✓ participarea la o întâlnire cu un artist din comunitate;
- ✓ vizionarea unor documentare despre artă;
- ✓ organizarea unei expoziții pe holurile școlii cu cele mai reprezentative lucrări realizate până în acel moment la orele de *Arte vizuale și abilități practice*.

② Colțul de artă

Păstrează toate lucrările realizate în timpul orelor de *Arte vizuale și abilități practice* din timpul anului școlar. Pune planșele într-o mapă specială. Amenajează acasă un **Colț de artă** unde să le expui pe toate. La finalul anului clasa ta poate organiza o gală intitulată **Cu toții suntem talentați!**. La acest eveniment vei avea posibilitatea să expui lucrarea care îți place cel mai mult.

③ Jurnalul de artă

Realizează împreună cu toți colegii un jurnal în care să păstrați cele mai frumoase amintiri de la orele de *Arte vizuale și abilități practice* (fotografii realizate în timpul orelor, fotografii cu produse etc.), dar și de la acti-

vitățile din afara școlii care au legătură cu artele (de exemplu, dacă ai vizitat un muzeu de artă, consemnezi în jurnal și atașezi pliantul de la muzeu).

UNITATEA
1

Desen

Lecția 1. **Trasarea în creion**

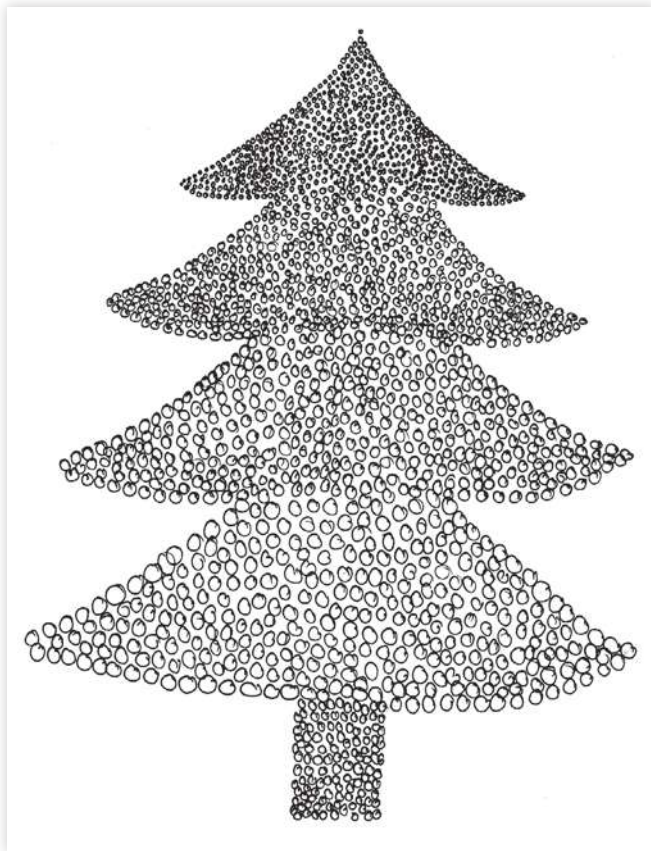
Lecția 2. **Tehnica hașurării**

Prezentare. *Iluzii optice*

Test de evaluare

Lecția 1. Trasarea în creion

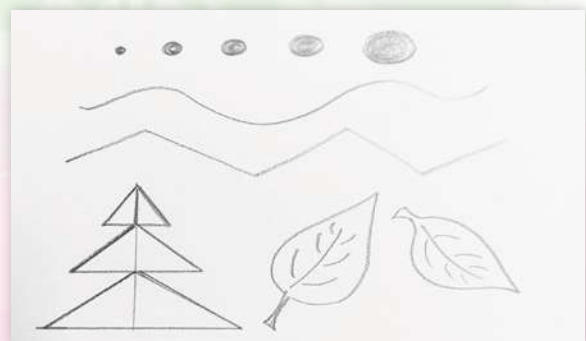
Cu ochii larg deschiși

Punctul este un element de limbaj plastic care poate fi obținut atingând vârful creionului de suportul pentru desenat. Punctul poate avea dimensiuni diferite.

Mai multe puncte unite formează o **linie**. Linia poate fi redată prin **trasare**. Aceasta poate fi **dreaptă**, **curbă** sau **frântă**.

Forma este un element de limbaj plastic prin care redăm înfățișarea unui obiect sau a unei ființe. Formele pot fi plane sau spațiale.

Desenul constă în reprezentarea grafică a unei figuri, a unui obiect sau a unui peisaj, folosind puncte, linii și forme. Pentru a desena, se folosesc tipuri diferite de creioane.

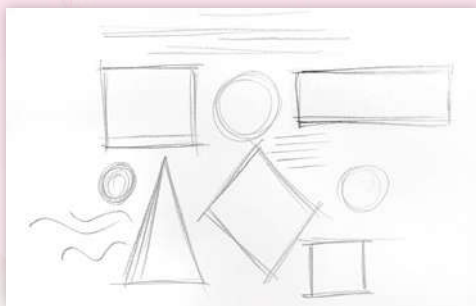
Schița este un desen simplificat și rapid care reprezintă imaginea aproximativă a unui obiect, a unei ființe sau a unui peisaj.

Cum realizezi o schiță

Pasul 1. Folosește materiale potrivite: creioane HB bine ascuțite, hârtie mai groasă pentru schițe. Alege un loc luminos pentru lucru. Poate fi oriunde: în clasă, acasă la masă, în parc.

Pasul 2. Alege un subiect. Găsește o imagine a unui obiect sau un element din natură care îți place sau găsește un obiect sau o persoană în jurul tău pe care să le schițezi. Privește cu atenție obiectul înainte de a începe să schițezi. Identifică figuri sau corpuri geometrice de bază în care poți să-l încadrezi (cerc, oval, pătrat, triunghi, dreptunghi, sferă, cub, cilindru, con etc.).

Pasul 3. Exersează. Încălzește-ți mâna înainte de a începe desenând cercuri sau linii orizontale timp de câteva minute.

Pasul 4. Nu apăsa foarte tare. Rolul schiței este să fie baza unei imagini finale. Trasează contururile obiectului din linii scurte, cu mișcări rapide, fine, ușoare, abia vizibile.

Pasul 5. Adaugă detalii și linii până ești mulțumit(ă) cu schița realizată.

Pasul 6. Când ai găsit linia potrivită, apasă puțin mai mult pe creion, astfel încât linia să devină mai vizibilă decât celelalte.

Provocare creativă

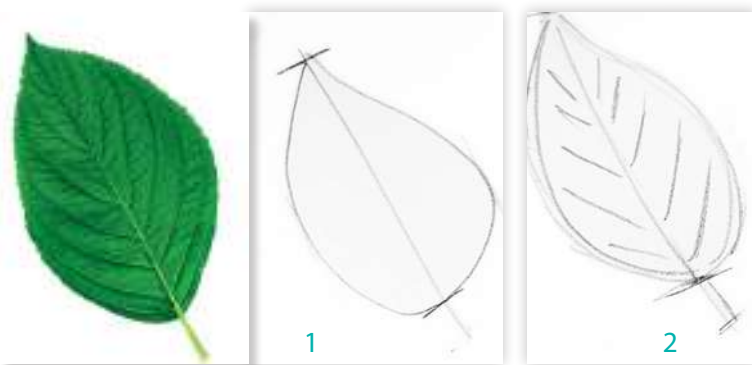
O formă spațială (tridimensională) poate fi sugerată în desen prin trasarea linii de contur.

A. Cum schițezi o frunză

Etape de lucru

Pasul 1. Trasează un oval îngustat în partea opusă codiței. Prin mijlocul ovalului, trasează o linie oblică (nervura principală a frunzei).

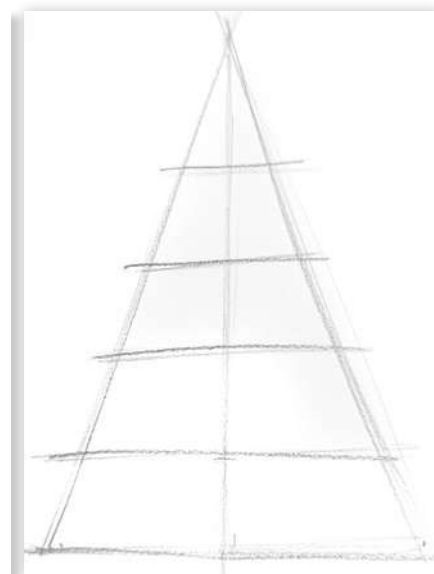
Pasul 2. Schițează liniuțe scurte de o parte și de alta a liniei oblice.

B. Cum schițezi un brad

Etape de lucru

Pasul 1. Schițează un triunghi. Prin mijlocul triunghiului, trasează o linie verticală fină. Trasează linii horizontale fine unde vor fi ramurile.

Recomandări

- **Folosește instrumente potrivite:** un creion bine ascuțit, hârtie pentru schițe.

- **Exersează!** Schițează cât mai multe obiecte din jur și nu te îngrijora dacă schițele nu arată perfect, mai ales la început.

- Poți salva schița în format digital pe computer prin scanare sau fotografiere.

- **Folosește un caiet de schițe.** Ia-l cu tine peste tot. Schițele îți dezvoltă simțul de observație și rapiditatea.

- Învață să vezi **forme, umbre, lumini, tonuri, nuanțe, linii** în orice obiect sau ființă.

Pasul 2. Schițează bradul, folosind liniile ajutătoare. La final, șterge liniile ajutătoare.

Provocare creativă

Majoritatea obiectelor din jurul nostru pot fi „descompuse” în forme plane (cerc, pătrat, dreptunghi, triunghi) sau forme spațiale (sferă, cub, cilindru, con etc.).

A. Cum schițezi o sferă

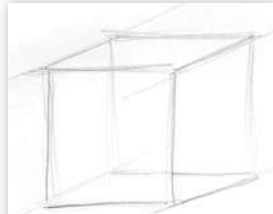
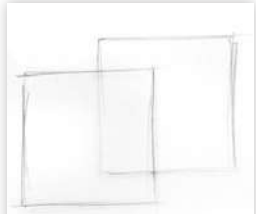
Etape de lucru

Pasul 1. Trasează un cerc ca în imagine.

Pasul 2. Trasează un cerc vertical turtit în interior.

Folosește forma de sferă pentru a schița o minge.

B. Cum schițezi un cub

Etape de lucru

Pasul 1. Trasează două pătrate ca în imagine.

Pasul 2. Trasează linii pentru a uni vârfurile celor două pătrate.

Folosește forma de cub pentru a schița o cutie de cadou.

C. Cum schițezi un cilindru

Etape de lucru

Pasul 1. Desenează două ovale ca în imagine.

Pasul 2. Trasează linii verticale pentru a uni cele două ovale.

Folosește forma de cilindru pentru a schița o cană.

Cum realizezi o schiță de documentare

Utilizează tehnica trasării pentru a realiza o schiță de documentare după un obiect de patrimoniu.

Cu ochii larg deschiși

Orice comunitate – țară, oraș, sat – are o moștenire spirituală și materială transmisă de la strămoși, care formează **patrimoniul cultural**. Fie că sunt monumente, cetăți, biserici, castele, statui, picturi, bijuterii, fie că sunt covoare țesute, ștergere brodate, măști de Anul Nou, ouă încondeiate

sau proverbe și zicători, toate sunt purtătoare de semnificații și trezesc amintiri și emoții. Când o lucrare deosebită te impresionează, aceasta poate fi o sursă de inspirație pentru creațiile tale. Începi prin a-i face o fotografie sau poți realiza un desen sumar, numit **schiță de documentare**.

Valoroase comori din patrimoniul nostru cultural și arheologic se află păstrate la Muzeul Național de Istorie a României. Printre acestea se numără:

- **Coiful de aur**

descoperit în localitatea Coțofenești din județul Prahova a aparținut, probabil, unui conducător dac (*imaginea 1, pag. 21*).

- **Coiful celtic**

descoperit în localitatea Ciumești din județul Satu Mare este unic în lume. Realizat din bronz și fier, acesta este decorat pe creștet cu o pasăre cu aripi mobile, astfel încât acestea să se balanseze în timpul deplasării (*imaginea 2, pag. 21*).

Provocare creativă

Realizează o **schită de documentare** având ca subiect *coiful de la Coțofenești* sau *coiful de la Ciumești*.
Poți folosi ca model imaginile din manual.

Tehnica de lucru:
trasare, hașurare

Materiale necesare

- ✓ creion de grafit
- ✓ hârtie ✓ radieră

Etape de lucru

Pasul 1. Analizează obiectul și schițează forma lui în centrul paginii, pornind de la corpuri geometrice de bază.

Pasul 2. Identifică și desenează zona decorativă a obiectului.

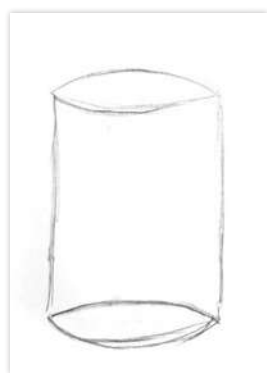
Pasul 3. Marchează prin hașurare porțiunea din interiorul coifului sau de sub aripă.

Imaginea 1

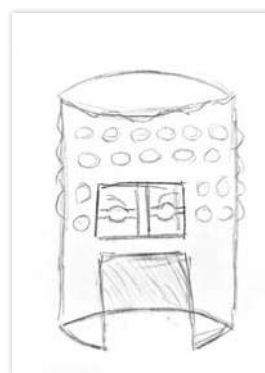
Imaginea 2

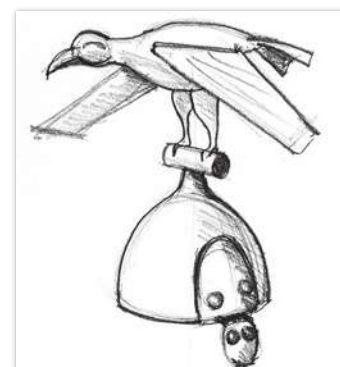
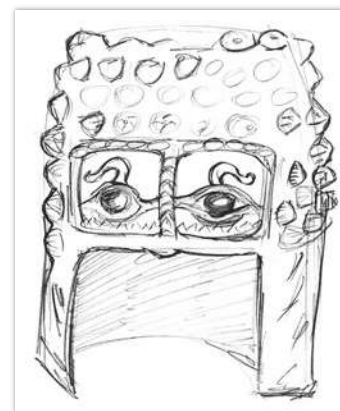
Pasul 1

Pasul 2

Pasul 3

Încearcă și așa!

Confecționează din carton coiful de la Coțofenești. Poți folosi ca inspirație imaginile din manual, în care sunt reprezentate pașii de realizare.

Tehnici de lucru: combinate

Etape de lucru

Materiale necesare

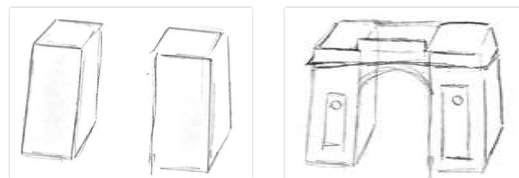
- ✓ carton ✓ creion ✓ hârtie creponată
- ✓ carioca ✓ foarfecă ✓ guașe/tempera
- ✓ pensule ✓ lipici

Provocare creativă

Întocmește **schița unui monument celebru** din lume sau din zona în care locuiești.

Pasul 1

Pasul 2

Materiale necesare: ✓ creion ✓ hârtie

Etape de lucru

Pasul 1. Trasează cu creionul contururile pornind de la corpuri geometrice de bază.

Pasul 2. Redă prin linii elementele decorative și de arhitectură.

Expune lucrarea în fața clasei și analizează, împreună cu toți colegii, calitatea execuției.

Încearcă și așa!

Realizează o schiță de documentare. Finalizează desenul, folosind creioane colorate sau creioane cerate.

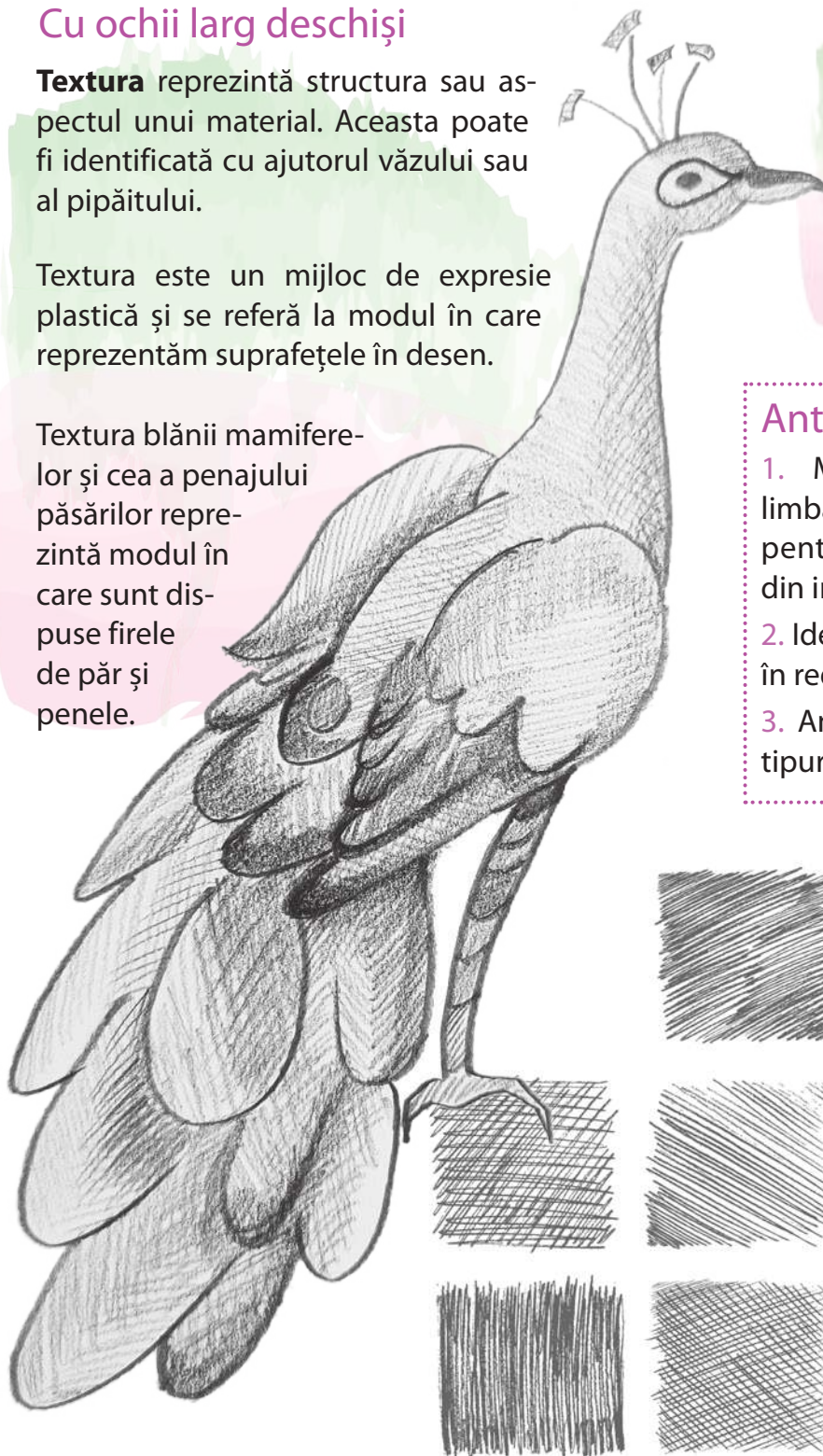

Lecția 2. **Tehnica hașurării****Cu ochii larg deschiși**

Textura reprezintă structura sau aspectul unui material. Aceasta poate fi identificată cu ajutorul văzului sau al pipăitului.

Textura este un mijloc de expresie plastică și se referă la modul în care reprezentăm suprafețele în desen.

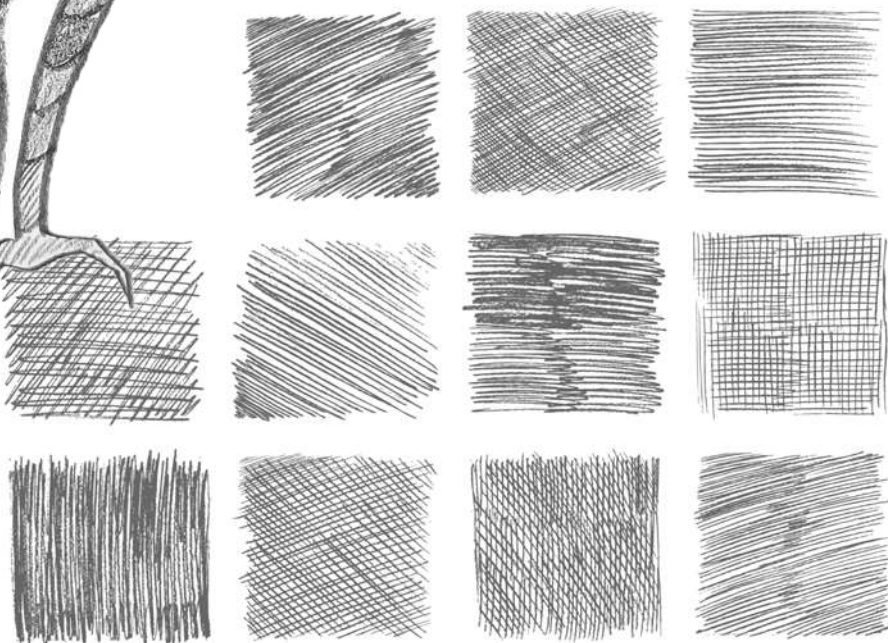
Textura blănii mamifelor și cea a penajului păsărilor reprezintă modul în care sunt dispuse firele de păr și penele.

Acestea pot fi redată în desen prin **hașurare**, ceea ce înseamnă acoperirea rapidă a unei suprafețe cu linii paralele sau întretăiate, trasate la distanțe egale și din diferite unghiuri.

Antrenament

1. Menționează elementele de limbaj plastic care s-au folosit pentru a reprezenta penajul păsării din imaginea alăturată.
2. Identifică tipurile de linii utilizate în redarea texturilor.
3. Antrenează-te realizând diverse tipuri de texturi.

Provocare creativă

Realizează un desen liber cu subiectul: *Prietenul meu necuvântător*. Poate fi un mamifer sau o pasăre. Reprezintă blănița sau penajul prin hașurare.

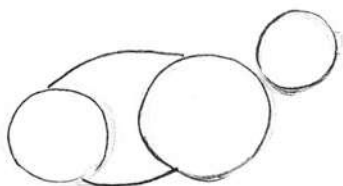
Etape de lucru

Tehnica de lucru: hașurare

Materiale necesare

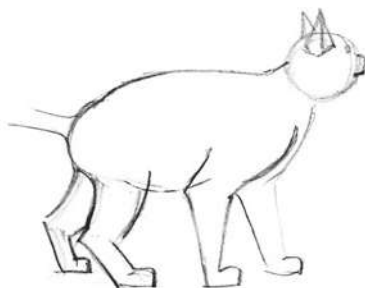
- ✓ hârtie
- ✓ creion
- ✓ creioane colorate
- ✓ creioane cerate
- ✓ radieră

1

Încadrează subiectul în forme geometrice.

2

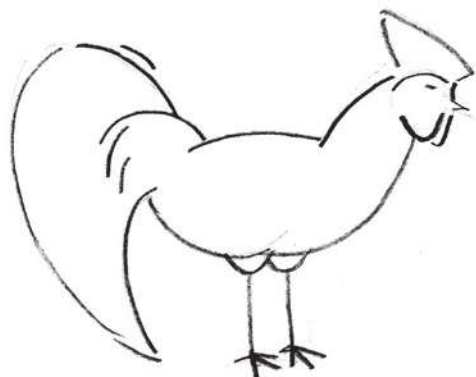
Schițează conturul sau forma (în mare) a pisicii.

3

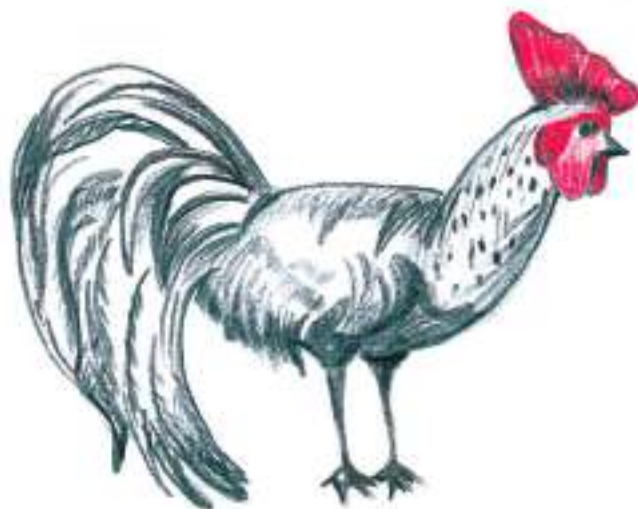
Folosește hașura pentru a sugera blana pisicii.

1

Schițează conturul cocoșului.

2

Folosește hașura pentru a sugera penele cocoșului.

Încearcă și așa!

Alege o rasă de câini și desenează, prin hașurare, textura blănii în creion de grafit și creioane colorate.

Prezentare

Realizează o prezentare cu titlul *Iluzii optice*. Folosește diverse surse de documentare, inclusiv articolul alăturat. Redactează un text de aproximativ două pagini, completat cu fotografii. Include lucrarea realizată la rubrica *Portofoliu*. Prezintă lucrarea colegilor. Pentru a te autoevalua, completează fișa de observare de la finalul manualului. Adaugă prezentarea la portofoliul tău.

Citește articolul alăturat. Rezolvă cerințele din articol. Folosește răspunsurile în prezentare.

Iluzii optice

Cum percepi lumea din jurul tău?

Figura 1

Figura 2

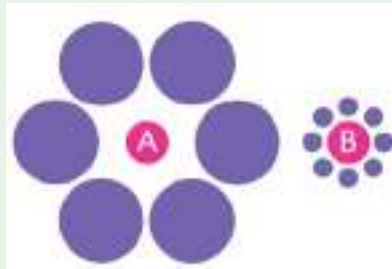

Figura 3

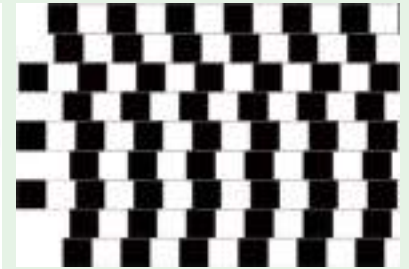

Figura 4

- *Ce vezi în figurile 1 și 2? Străduiește-te să descoperi mai multe fețe ale fiecărui desen! În figura 1 ai observat trei vase albe sau două siluete negre? În figura 2 ai observat o rățușcă sau o veveriță?*
- *Poți să deosebești adevărul de iluzie? Cercul A, din figura 3, este mai mic sau este egal cu cercul B?*
- *Benzile orizontale din figura 4 sunt drepte?*

Ochii se pot mișca în diferite direcții și fac sute de mii de mișcări pe zi, dar nu pot urmări chiar totul. De aceea, ei, uneori, transmit mesaje eronate creierului, care inventează forme și mișcări ce nu există. Astfel apar **iluziile optice**.

Unde este gândăcelul?

Materiale necesare

- ✓ carton
- ✓ creioane colorate
- ✓ foarfecă
- ✓ perforator
- ✓ ață

Etape de lucru

1. Decupează dintr-o bucată de carton un cerc de mărimea unei farfurioare. Desenează pe o parte a discului de carton un gândăcel, iar pe cealaltă, o pânză de păianjen (**figura A**).
2. Perforează discul de carton de o parte și de alta, obținând două perechi de găuri.
3. Introdu o bucată de ață prin prima pereche de găuri și înnoadă la capăt. Repetă operația la cealaltă pereche (**figura B**).
4. Ține cele două noduri în mâini și învârtă discul până ce ață se răsucește.

5. Trage de ambele fire de ață, astfel încât discul să se învârtă repede. Uimitor, gândăcelul se leagă în plasa păianjenului!

Ce se întâmplă? Când discul se rotește, imaginile trec atât de repede prin fața ochilor, încât creierul nu le mai poate separa, ci le suprapune. Vezi astfel imaginea unui gândăcel care se leagă pe pânza de păianjen.

Știi că...?

După unii cercetători, dungile zebrelor creează un efect optic atunci când animalele se mișcă, ajutându-le să scape cu viață din fața prădătorilor.

Portofoliu

Realizează lucrarea de mai jos. Adu-te la Portofoliu.

Pasul 1. Trasează conturul mâinii tale.

Pasul 2. Trasează linii orizontale, drepte, ca în imagine. În interiorul conturului mâinii trasează liniile puțin curbate. Colorează.

Test de evaluare

Desen

I. Selectează litera corespunzătoare răspunsului corect.

- Desenul poate fi realizat cu:
  - creion cu mină de grafit sau cărbune de desen
  - guașe
  - tempera
- Dacă atingi cu vârful creionului suportul pentru desen, obții:
  - o formă
  - o linie
  - un punct
- Linia poate fi:
  - frântă
  - dreaptă
  - dreaptă, frântă, curbă

I. Am obținut calificativul ...

FB – 3 răspunsuri corecte

B – 2 răspunsuri corecte

S – 1 răspuns corect

FB – foarte bine **B** – bine **S** – suficient

II. Menționează trei elemente de limbaj plastic folosite în desen.

II. Am obținut calificativul ...

FB – 3 elemente menționate corect

B – 2 elemente menționate corect

S – 1 element menționat corect

III. Realizează un scurt text cu tema *Desenul în creion, folosind cuvintele următoare: linie, punct, formă, schiță, creion, hârtie.*

Poți schimba forma cuvintelor.
Pentru a ține mai ușor evidența, subliniază în text cuvintele din listă folosite.

III. Am obținut calificativul ...

FB – Am utilizat toate cuvintele date într-un text cu sens

B – Am utilizat trei dintre cuvintele date într-un text cu sens

S – Am utilizat două dintre cuvintele date într-un text cu sens

La finalul unității de învățare, tipărește această pagină din manualul digital și rezolvă cerințele.
Verifică răspunsurile în varianta digitală a manualului. Completează fișa de observare pentru unitate de la finalul manualului. Adaugă fișa și testul la portofoliul tău.

Pictură și fotografie

Lecția 1. **Pictura cu acuarele**

Lecția 2. **Pictura cu guașe și tempera**

Lecția 3. **Tehnica fotografiei**

Prezentare. Nicolae Grigorescu. *Un maestru al culorii*

Test de evaluare

Cu ochii larg deschiși

Pictura este un mod simplu și plăcut de a aduce culoare în viața ta. Îți poți arăta creativitatea atât prin subiectele alese, cât și prin materialele utilizate pentru pictură.

Acuarelele, tempera, guașele reprezintă diverse tipuri de culori care se dizolvă (se amestecă) în apă. Vom descoperi în continuare secretele lor.

Acuarela este o culoare luminoasă și transparentă (fără putere de acoperire), deoarece pigmentul este diluat cu apă. Cu cât cantitatea de apă este mai mare, în comparație cu cea de pigment, cu atât gradul de transparență este mai mare.

Acuarela este o vopsea obținută din pulbere de culoare amestecată cu o substanță care fixează (lipește) culoarea de suport. Tehnica acuarelei permite realizarea de lucrări prin anumite procedee specifice. Aceste picturi poartă numele de *acuarele*.

cutie cu acuarele

Carol Popp de Szathmári, *Lăptăreasă din satul Tunari* (1854–1855), acuarelă

Nicolae Tonitza (1930), *Mangalia*, acuarelă

Tehnica acuarelei și efectul de transparență. Tonuri

Acuarelele **nu au o putere mare de acoperire**. Acuarela lasă să se întrevadă culoarea hârtiei pe care se pictează (de obicei, albă), creând un **efect de transparență**. Astfel, lucrările în acuarelă sunt **luminoase și delicate**. Acuarela se usucă rapid. Culoarea se întinde pe un suport umed sau uscat pentru a obține diverse efecte artistice.

- În acuarelă nu se folosește, de obicei, albul, rolul său fiind luat de albul hârtiei.
- Picturile în acuarelă au adesea zone albe de hârtie care rămân nepictate.
- Pictează în acuarelă pe hârtie groasă și fixează coala pe planșetă pentru a evita ondularea hârtiei în urma umezirii.

Tonul unei culori se obține amestecând culoarea cu o nonculoare (alb sau negru). Pentru a obține un ton mai deschis al culorii, o amesteci cu alb, iar pentru a obține un ton mai închis, o amesteci cu negru. Astfel, obții un **amestec cromatic**.

tonuri
de albastru

Provocare creativă

Iată cum poți crea frumoase tonuri de culoare, folosind doar acuarele și albul hârtiei (în loc de alb din tub) prin efectul de transparență.

Exercițiu-joc. *Controlează culoarea!* Poți obține tonuri de culoare din ce în ce mai deschise cu acuarele astfel:

Pasul 1. Aplici culoarea pe suport.

Pasul 2. Umezești foarte puțin marginile formei create inițial, folosind o pensulă înmuiată în apă curată. Culoarea se diluează, albul hâr-

tiei se vede prin ea (efectul de transparență) și obții un ton de culoare mai deschis.

Secretul pentru a obține tonuri deschise în tehnica acuarelei este să întinzi culoarea cu o pensulă foarte puțin umezită. Altfel, acuarela va umple spațiul umed în mod uniform.

Culorile primare. Culori binare

Cu ochii larg deschiși

Ce sunt culorile primare?

Culorile sunt numeroase, iar combinațiile dintre ele sunt infinite, dar s-a demonstrat științific că trei culori sunt de bază pentru formarea celorlalte: **roșu, galben și albastru**. Acestea se numesc **culori primare**.

Ce sunt culorile secundare (binare)?

Prin amestecarea culorilor primare, câte două, se obțin culorile secundare. Acestea sunt **portocaliu, verde și violet**. Astfel, dacă amesteci roșu cu galben, vei obține portocaliu, din roșu și albastru vei obține violet, iar din albastru amestecat cu galben vei obține culoarea verde.

Antrenament

Obține culori secundare amestecând în cantități egale apă colorată în culori primare.

Activitate de grup

Investigație. Există o modalitate de a obține culori primare prin amestecul altor culori?

Cum procedați? Formați trei grupe: grupa roșie, grupa galbenă, grupa albastră.

Grupa roșie are la dispoziție acuarele în următoarele culori: albastru, galben, portocaliu, verde, violet. **Grupa galbenă** are la dispoziție acuarele în culorile: albastru, roșu, portocaliu, verde, violet. **Grupa albastră** are la dispoziție acuarele în culorile: galben, roșu, portocaliu, verde, violet.

Fiecare grupă are misiunea de a obține culoarea din denumirea grupei, prin amestecul culorilor puse la dispoziție. Fiecare grupă are dreptul la nouă încercări.

Ce ați observat după realizarea experimentului?

Fiecare grupă prezintă modalitatea de lucru (cum au decis ce culori să amestece, cum au procedat concret), rezultatul experimentului (dacă au reușit să obțină culoarea grupei din amestecuri de alte culori) și concluzia lor (*Se poate obține o culoare primară din amestecul altor culori?*).

Cum vă evaluați? Folosiți metoda co-evaluării: Fiecare echipă evaluează rezultatele unei alte echipe. *Cum procedați?* Prezentați mai întâi un lucru care v-a plăcut la modul în care a realizat și prezentat investigația echipa evaluată. Continuați cu o recomandare de îmbunătățire a prezentării. Finalizați cu un alt aspect pozitiv al prezentării echipei evaluate.

Culorile primare sunt roșu, galben și albastru. Ele nu se pot obține din combinația altor culori.

Tehnica amestecului culorilor prin întrepătrundere

Cu ochii larg deschiși

Prin **amestecul fizic** a două culori se pot obține noi culori. Amestecul fizic poate fi realizat prin diverse tehnici.

Tehnica amestecului (întrepătrunderii, fuzionării) acuarelelor constă în aplicarea culorii pe fondul umezit, astfel încât culorile să se întrepătrundă (unească). Culorile se pot depune cu pensula bine umezită, din care se scurge culoarea. Culorile se întrepătrund fie la limita dintre ele, fie în totalitate.

Provocare creativă

Iată cum poți folosi tehnica picturii în acuarele, tehnica fuzionării și efectul de transparență pentru a crea o compoziție în acuarelă cu tema *Lan de grâu*.

Materiale necesare: ✓ acuarele ✓ hârtie albă
✓ pensule ✓ pahar cu apă

Etape de lucru

Pasul 1. Umezește foarte bine hârtia.

Pasul 2. Folosind acuarele, așază culoarea albastru închis în partea de sus a planșei, pe o dungă continuă.

Pasul 3. Înmoaie pensula în puțină apă și trasează o nouă dungă imediat sub prima. Umezește puțin marginile dungii create inițial. Astfel, vei obține un ton mai deschis de albastru. Poți repeta *pasul 3* pentru a obține mai multe tonuri de albastru.

Pasul 4. În partea de jos a planșei aplică galben, folosind culori acuarele, pentru a reprezenta câmpul de grâu.

Pasul 5. Aplică o dungă albastră peste galben, cât încă este umedă culoarea, pentru a obține o zonă de verde (o zonă înverzită) prin amestecul culorilor prin fuzionare.

Încearcă și așa!

Cu ochii larg deschiși

Punctul este cel mai simplu element de limbaj în pictură. Putem obține puncte prin procedee tehnice diverse: prin amprentare cu vârful pensulei sau prin **tehnica stropirii forțate**. În cazul stropirii forțate se împrăștie culoarea în stare lichidă pe suport, cu ajutorul unui instrument. Stropii rezultați se prezintă sub formă de puncte fine, de dimensiuni apropiate. Stropirea poate fi făcută cu diverse instrumente: stiloul, pensulă, periuță de dinți veche etc.

Provocare creativă

Realizează o compoziție cu tema *Stropi de culoare*, folosind tehnica stropirii forțate.

Materiale necesare

- ✓ hârtie
- ✓ acuarele
- ✓ periuță de dinți veche
- ✓ pahar cu apă

Etape de lucru

Pasul 1. Înmoaie o periuță veche în culoare.

Pasul 2. Trece degetele peste firele de păr ale periuței, astfel încât să stropești foaia de hârtie uscată sau umedă.

Pasul 3. Repetă pașii 1 și 2, folosind o altă culoare.

Tehnica dirijării culorii prin scurgere

Cu ochii larg deschiși

În pictura cu acuarele, **linia** se obține prin trasarea cu pensula sau prin diferite tehnici de dirijare a culorii.

Tehnica dirijării culorii prin scurgere constă în depunerea unor puncte de culoare amestecată cu apă pe un suport umed sau uscat și împrăștierea culorii pe suport prin schimbarea intenționată a poziției planșei (înclinare în diferite sensuri) pentru a obține diverse forme.

Provocare creativă

Materiale necesare: ✓ hârtie ✓ acuarele
✓ pahar cu apă ✓ pensulă ✓ foarfecă
✓ lipici ✓ creion

Etape de lucru

Pasul 1. Pune pe hârtie pete de culoare, folosind pensula nescursă, încărcată cu apă.

Pasul 2. Ridică foaia și înclin-o în așa fel încât surplusul de apă colorată să se scurgă în josul paginii. *Cu ce se aseamănă formele pe care le-ai obținut?*

Pasul 3. Pe o altă foaie, desenează imaginea unei pisici sub un copac. Decupează ca în imaginea de mai jos.

Pasul 4. Lipește decupajul la baza planșei.

Știi că?

Curgerea liberă se obține prin depunerea culorii bine fluidizate pe suportul umed sau uscat.

Tehnica dirijării cu jet de aer

Cu ochii larg deschiși

Forma plastică spontană se poate obține în pictură prin tehnici diverse: *stropire, fuzionare, monotipie, sfoara colorată, dirijarea jetului de aer, scurgere aderentă.*

Tehnica dirijării culorii cu ajutorul unui jet de aer constă în suflarea culorii fluidizate, depuse pe un suport, în diferite direcții, liber sau folosind diverse obiecte (un pai, un tub etc.) pentru a obține forme diferite.

Provocare creativă

Joacă-te cu formele pictate, folosind dirijarea culorii prin jet de aer.

Material necesare

- ✓ acuarele ✓ hârtie albă ✓ pai
- ✓ pensule ✓ pahar cu apă

Etape de lucru

Pasul 1. Depune picături de culoare cu multă apă, pe planșă.

Pasul 2. Suflă în picături un jet de aer, cu ajutorul paiului.

Pasul 3. Întinde astfel culorile și suprapune-le, creând o imagine interesantă.

Culori calde. Culori reci

- Ce culori identifici în prima imagine? Ce senzații îți provoacă aceste culori?
- Ce culori identifici în a doua imagine? Ce senzații îți provoacă aceste culori?
- Ce imagine îți place mai mult? Argumentează.

Cu ochii larg deschiși

Portocaliu, roșu și galben sunt **culori calde**. Cea mai caldă culoare este portocaliu.

Albastru, verde și violet sunt **culori reci**. Albastru este cea mai rece culoare.

O culoare caldă va părea mai caldă pe un fundal de culoare rece decât pe un fundal de culoare caldă (a, b).

O culoare rece va părea mai rece pe un fundal de culoare caldă decât pe un fundal de culoare rece (c, d).

a)

c)

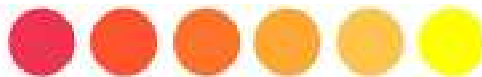
b)

d)

culori calde

culori reci

Provocare creativă

Realizează o lucrare care să transmită căldură, lumină și veselie. Folosește pete de culoare de diverse dimensiuni realizate doar cu acuarele în culori calde.

Lecția 2. Pictura cu guașe și tempera

Cu ochii larg deschiși

Tempera și **guașele** sunt culori opace (lipsite de transparență) și umede, care se întind cu pensula.

Suprafețele se acoperă cu un strat de culoare subțire, dar dens, peste care se pot aplica tente mai deschise.

Pictură în guașă, 1605

Guășe și tempera. Efectul de opacitate

Cu ochii larg deschiși

Guășele și tempera sunt **culori lipsite de transparentă (opace)** păstoase și umede, care se întind cu pensula. Deoarece sunt culori opace, după uscare, peste un strat de guășe sau tempera de culoare mai închisă se poate aplica o culoare mai deschisă. Folosind efectul de opacitate al culorilor guășe și tempera, poți obține efecte artistice.

Guășele și tempera se așază și se amestecă pe o paletă înainte de a fi întinse pe suportul de lucru.

Amintește-ți! Un ton se obține prin amestecul unei culori cu o nonculoare (alb sau negru). Acest tip de amestec este un amestec cromatic.

Provocare creativă

Iată cum poți obține efecte artistice folosind doar tonuri de albastru și suprapunerea de tonuri închise peste tonuri deschise și invers.

Etape de lucru

Pasul 1. Așază pe paletă guășe sau tempera alb, negru și albastru. Trasează pe coala de desen casete de dimensiuni egale.

Pasul 2. Pictează prima casetă în alb.

Pasul 3. Amestecă pe paletă alb cu din ce în ce mai mult albastru și pictează casetele până la cea din mijloc. Pictează caseta din mijloc, folosind doar culoarea albastru din tub.

Pasul 4. Amestecă pe paletă albastru cu din ce în ce mai mult negru și pictează următoarele casete.

Pasul 5. Pictează ultima casetă în negru din tub. Ai obținut tonuri de albastru.

Pasul 6. Folosește tonurile obținute pe palete pentru a picta valuri în diverse tonuri de albastru.

Analizează împreună cu toți colegii măsura în care ai reușit să obții cât mai multe tonuri, să le integrezi armonios în compoziție și să redai prin diverse tonuri de albastru culorile valurilor.

Cu ochii larg deschiși

Tehnica sfoarii colorate este un procedeu de amestecare a culorilor păstoase și cremoase (tempera, guașe) și de obținere a unor forme spontane în care se folosește o bucată de sfoară îmbibată în culoare. Aceasta se așază pe un suport de hârtie, lăsând afară un capăt al sfoarii. Deasupra se așază o altă coală de hârtie. Se presează hârtia cu o mână, iar cu cealaltă se trage de capătul sfoarii rămas liber, până când sfoara va ieși dintre cele două coli.

Nuanțele se obțin din amestecul a două culori vecine pe cercul culorilor.

Amestecul a două culori se mai numește și **amestec cromatic**.

Roșu spre galben

Provocare creativă

Iată cum poți folosi guașe sau tempera în diverse nuanțe și tehnica sfoarii colorate pentru a crea o lucrare inedită.

Materiale necesare: ✓ guașe sau tempera în culoarea roșu, galben ✓ sfoară groasă ✓ coală de hârtie colorată ✓ paletă sau suport pentru amestecul culorilor

Etape de lucru

Pasul 1. Amestecă galben cu roșu pentru a obține diverse nuanțe.

Pasul 2. Înmoaie sfoara în una dintre nuanțele obținute pe paletă. Așază sfoara pe suportul de hârtie, ca în imaginile de mai jos. Aplică tehnica descrisă în lecție.

Pasul 3. Repetă pasul 2, folosind altă nuanță.

Recomandare: Cu cât sfoara va fi mai răsu-cită în diverse direcții, cu atât formele rezul-tate vor fi mai interesante.

Tehnica monotipiei

Cu ochii larg deschiși

Amestecuri acromatice prin tehnica monotipiei

Tehnica monotipiei presupune așezarea uneia sau mai multor pete de culoare, cât mai grupate pe hârtie albă sau colorată, de preferință lucioasă. Se pliază hârtia și se presează sau se așază o altă coală peste planșa cu pete de culoare. După desfacerea sau înlăturarea foii de deasupra, rezultă o formă care depinde de cantitatea de culoare folosită, de cât de mult se apasă și din ce direcție.

Provocare creativă

Chiar dacă sunt nonculori, albul și negrul pot oferi în combinație efecte artistice deosebite. Iată cum poți crea o lucrare inedită prin tehnica monotipiei folosind doar nonculori.

Amintește-ți unde ai mai folosit nonculorile la lecțiile de pictură. Alb și negru sunt nonculori. Ele nu se află pe cercul cromatic. Din combinațiile dintre ele rezultă nenumărate tonuri de gri. Amestecurile obținute din alb și negru se numesc **amestecuri acromatice (fără culoare)**.

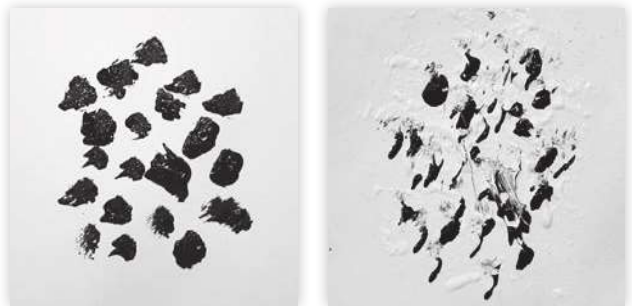
Materiale necesare: ✓ guașe sau tempera alb și negru ✓ hârtie

Etape de lucru

Pasul 1. Așază una sau mai multe pete de alb și negru cât mai grupate și alăturate (chiar suprapuse) pe o coală de hârtie albă, de preferință lucioasă.

Pasul 2. Pliază hârtia în două și presează apăsând ușor în diverse direcții.

Pasul 3. După desfacerea foii, rezultă o formă spontană care depinde de cantitatea de vopsea folosită, de cât de mult apeși și din ce direcție.

Pasul 1

Pasul 3

Lecția 3. Tehnica fotografiei

Cu ochii larg deschiși

- Ce observi în imaginile A, B, C, D?
- Ce crezi că fotografiază fiecare copil?
- Fotografia este mai răspândită comparativ cu pictura? Argumentează.
- Care crezi că este rolul fotografiei?

Fotografia este o imagine a unui subiect (ființă, peisaj, obiect) sau a unui eveniment, realizată cu ajutorul unui instrument digital numit **cameră foto**. Camera foto înregistrează imaginea folosind lentile pentru a capta lumina și salvează imaginea digital.

Amintește-ți de redarea formelor plane și spațiale în desen și pictură. În fotografie, aceleași forme sunt redată în imagine prin **lumină și culoare**. Spre deosebire de imaginea pictată, fotografia redă mult mai clar și mai fidel realitatea înconjurătoare.

În lumea modernă, fotografia are multiple utilizări: prin intermediul ei se transmit informații, reprezintă un instrument util

pentru cercetări științifice, este folosită frecvent în publicitate, este o formă de artă, poate fi un hobby.

Instrumente de lucru în tehnica fotografiei. Tehnica fotografierii

Telefoanele mobile inteligente și tabletele includ un program instalat care îți permite să le folosești ca pe un aparat foto digital.

Provocare creativă

Realizează o **fotografie** folosind funcția foto a unui telefon mobil inteligent sau a unei tablete.

Materiale necesare: ✓ telefon mobil inteligent cu funcție foto sau tabletă

Etape de lucru

Pasul 1. Deschide aplicația foto a dispozitivului (telefon, tabletă).

Pasul 2. Îndreaptă dispozitivul spre subiectul fotografiei. Asigură-te că nu acoperi cu degetele lentilele de pe spatele dispozitivului, prin care se captează imaginea. Urmărește pe ecranul telefonului/tabletei imaginea pe care dorești să o surprinzi.

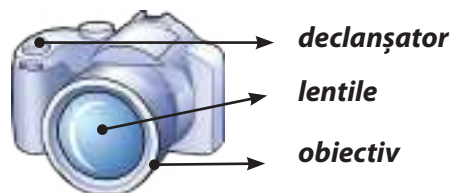
Pasul 3. Când ești gata, apasă pe butonul declanșator.

Pasul 4. Fotografia se salvează automat în memoria dispozitivului, într-un album foto digital.

Pasul 5. Poți accesa fotografia oricând în albumul foto, o poți șterge sau o poți transmite către un alt dispozitiv.

Cum orientezi camera foto?

Poți ține camera **vertical** (modul *portret* – imaginea A) sau **orizontal** (modul *peisaj* – imaginea B), atunci când faci o fotografie.

Fotografiile trebuie să fie **clare**, adică **formele** și **liniile** (contururile) obiectelor și ființelor din fotografie să se vadă bine, iar **culorile** trebuie să fie vii. Pentru aceasta, lumina este foarte importantă.

Lumina este unul dintre cele mai importante mijloace plastice. În realitate, obiectele au volum și culoare, peisajele au dimensiuni mari și profunzime. Aceste caracteristici trebuie redat în fotografie prin iluminarea lor.

Cum fotografiezi? Reguli pentru fotografii clare și luminoase

1. Orice sursă de lumină e bună: o lampă, o lanternă, funcția lanternă a unei tablete/telefon mobil.
2. Experimentează așezând sursa de lumină în diverse poziții față de obiect.
3. Verifică fundalul (ceea ce se vede în spatele subiectului). Este curat și pune în evidență subiectul?

Pentru a-ți îmbunătăți stilul și a face fotografii reușite, experimentează.

Compară rezultatele. Dacă nu ești mulțumit/mulțumită, poți să o iei oricând de la capăt.

Salvează în albumul digital doar fotografiile care îți plac.

Ce fotografiezi?

Subiectul fotografiei poate fi o ființă, un peisaj, o scenă (un eveniment).

Formele trebuie să fie clare. Pentru aceasta, stai nemișcat/ă, ține coatele pe lângă tine.

Fotografia macro

Fotografia macro este fotografia de aproape sau de foarte aproape. Scopul fotografiei macro este de a surprinde detaliile unui subiect de dimensiuni mici: detaliul unei flori, o insectă sau o picătură de rouă pe o pânză de păianjen.

Sfaturi practice

- ✓ Nu uita că există o lume plină de culoare chiar la picioarele tale!
- ✓ Exersează în casă.
- ✓ Este greu să surprinzi o insectă în zbor. Așteaptă să se așeze pe o floare.
- ✓ Dacă nu ești mulțumit/ă, poți șterge fotografia și o poți lua de la capăt.

Fotografia unor momente (scene) din cadrul unui eveniment

Sfaturi practice

- ✓ Poartă camera foto tot timpul cu tine în timpul evenimentului.
- ✓ Stai neobservat/ă.
- ✓ Fii pregătit/ă.
- ✓ Surprinde gesturi frumoase sau emoții (de exemplu, ale unei persoane din public).

Mici secrete pentru realizarea unei fotografii reușite

- Lumina, forma și culoarea sunt mijloace plastice importante pentru realizarea unei fotografii reușite.
- Lumina trebuie să fie în spatele fotografului; cu alte cuvinte, în fața celui care este fotografiat. Dacă lumina se află în spatele celui pe care îl fotografiezi, poza va ieși întunecată.
- Nu mișca aparatul când apeși pe butonul declanșator, pentru că fotografia va ieși „mișcată”!
- De asemenea, roagă „protagoniștii” să stea nemișcați.
- Folosește **blițul** (lumină suplimentară)! Toate aparatele au o opțiune care setează declanșarea automată a acestuia, în funcție de intensitatea luminii.
- Când fotografiezi pe timp de noapte sau în încăperi, nu uita să activezi **opțiunea pentru evitarea ochilor roșii!**

Provocare creativă

Fotografiează un peisaj sau o ființă care îți place. Pictează apoi același subiect. Compară cele două imagini realizate.

Cum salvezi, păstrezi și expui fotografiile

Fotografiile digitale pot fi păstrate în memoria telefonului mobil sau a tabletei, în albume digitale. Ele pot fi imprimate pe hârtie specială și păstrate în albume foto sau înrămate.

- Cuvântul *fotografie* are la origine două cuvinte grecești care înseamnă *scriere cu ajutorul luminii*.
- De-a lungul timpului, fotografia a avut o evoluție spectaculoasă. La început, a fost în alb-negru, mai târziu a apărut fotografia color.

În prezent, există *fotografia digitală*. Aceasta este înregistrată în memoria camerelor digitale, apoi poate fi transferată pe calculator sau pe hârtie fotografică.

Există și aparate de fotografiat care, pe lângă captarea imaginii, pot imprima, pe loc, imaginea surprinsă.

Portofoliu

Realizează, împreună cu toți colegii, un album cu fotografiile digitale sau tipărite reprezentative pentru clasa ta: prima zi de școală, serbări, activități din săptămâna *Școala altfel*, excursii școlare etc.

Prezentare

Alege un tablou al unui pictor român și realizează o prezentare a sa. Folosește diverse surse de documentare, inclusiv articolul alăturat. Redactează un text de aproximativ două pagini, completat cu fotografii.

Prezintă lucrarea colegilor.

Pentru a te autoevalua, completează fișa de observare de la finalul manualului.

Adaugă prezentarea la portofoliul tău.

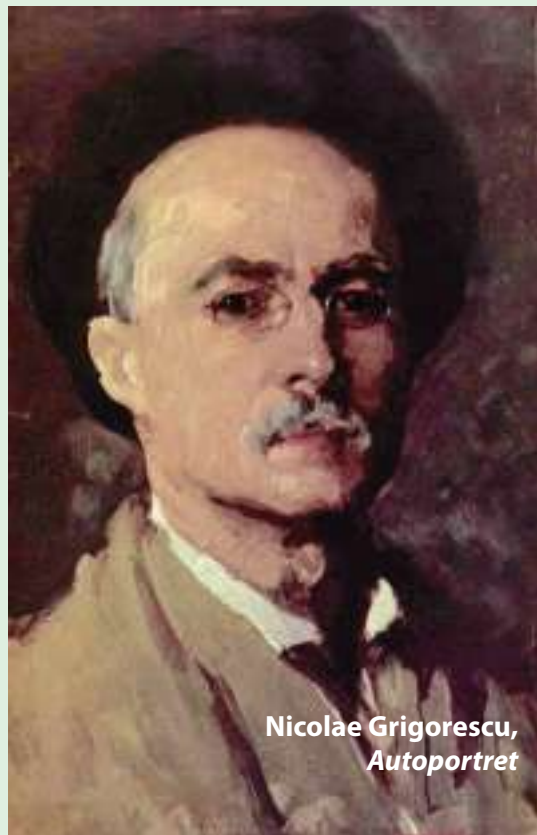
Caută în diverse surse informații despre pictorul Nicolae Grigorescu.

- *Numește trei lucrări ale sale.*

Mari pictori

Nicolae Grigorescu Un maestru al culorii

Nicolae Grigorescu (1838–1907) este unul dintre cei mai mari pictori români. A început să picteze când era numai un copil de 10 ani. Sărăcia l-a obligat să ceară de lucru într-un atelier de icoane pe lemn de la periferia Bucureștiului. Ani de-a rândul a pictat numai tablouri și interioare bisericesti.

Nicolae Grigorescu,
Autoportret

De câte ori ai vizitat expozițiile unor pictori celebri? Haideți să pășim împreună pe drumul cunoașterii și al înțelegerii unei picturi!

Pescăriță la Granville

Observă nuanțele pastelate de griuri-albăstrui, bej și alb!

Pictorul a folosit câteva tonuri închise pentru a sugera umbrele.

Tușele largi, vizibile ale pensulei sunt orientate în toate direcțiile.

Pescăriță la Granville de Nicolae Grigorescu este un tablou ce reprezintă o tânără fată odihnindu-se lângă niște stânci pe malul mării. Chipul ei tânăr este îndreptat către valurile înspumate ale mării care se sparg de țărm. Fata este îmbrăcată modest, cu o bluză albă și o fustă simplă. Părul este ascuns de o beretă albă. Tânăra fată este desculță, iar în mâna stângă ține un coș și o lopată. Tânăra pare că se odihnește, făcând o pauză de la muncă. Impresionantă este măiestria pictorului care a sugerat,

prin câteva trăsături de pensulă, conturul mâinilor și al picioarelor. Grigorescu renunță la linia care redă forma. Aceasta prinde contur doar din pete de culoare. Artistul a utilizat o pastă groasă în tușele late, orientate în toate direcțiile, în redarea stâncilor, a nisipului și a valurilor. Cerul de un gri-deschis este reprezentat în tușe fine de pensulă care se contopesc. Tabloul transmite o atmosferă calmă și meditativă, însoțită parcă de sunetul valurilor care se sparg la mal.

Test de evaluare

Pictură și fotografie

I. Selectează litera corespunzătoare răspunsului corect.

- Amestecul a două culori vecine în cercul culorilor formează:
  - un ton
  - o nuanță
  - o nonculoare
- Fotografia este o imagine obținută sub acțiunea:
  - luminii
  - căldurii
  - umbrei
- Cel mai simplu element de limbaj plastic este:
  - punctul
  - pata plată
  - linia

I. Am obținut calificativul ...

FB – 3 răspunsuri corecte

B – 2 răspunsuri corecte

S – 1 răspuns corect

II. Menționează trei însușiri ale picturii în acuarelă.

II. Am obținut calificativul ...

FB – 3 însușiri menționate corect

B – 2 însușiri menționate corect

S – 1 însușire menționată corect

III. Realizează un scurt text folosind cuvintele următoare: fotografie, lumină, cameră foto, album foto.

Poți schimba forma cuvintelor.
Pentru a ține mai ușor evidența, subliniază în text din listă cuvintele folosite.

III. Am obținut calificativul ...

FB – Am utilizat toate cuvintele date într-un text cu sens

B – Am utilizat trei dintre cuvintele date într-un text cu sens

S – Am utilizat două dintre cuvintele date într-un text cu sens

La finalul unității de învățare, tipărește această pagină din manualul digital și rezolvă cerințele. Verifică răspunsurile în varianta digitală a manualului. Completează fișa de observare pentru unitate de la finalul manualului. Adaugă fișa și testul la portofoliul tău.

Forme din hârtie și modelaj în lut

- Lecția 1. **Tehnica origami**
  - Lecția 2. **Tehnica quilling**
  - Lecția 3. **Colajul**
  - Lecția 4. **Tehnica tangram**
  - Lecția 5. **Tehnica modelării în lut**
- Test de evaluare

Lecția 1. **Tehnica origami****Cu ochii larg deschiși**

Veche de peste 1 000 de ani, **origami** sau **arta plierii hârtiei** este originară din Japonia. Tradiționale sunt modelele de cocori, berze, broaște, vapoare, dar sunt apreciate și cele originale, create după imaginația fiecărui artist. Cele mai simple sunt formele realizate dintr-un pătrat de hârtie, fără a utiliza lipiciul.

Pentru realizarea împăturirii de tip origami este necesar:

- ✓ să respecti succesiunea etapelor de lucru;
- ✓ să alegi hârtia potrivită și forma corectă pentru figura cerută;
- ✓ să execuți fiecare îndoitură cu mare precizie pe o suprafață tare și netedă;
- ✓ să prezezi îndoitura cu unghia de la degetul mare, pentru a realiza mai ușor celelalte etape.

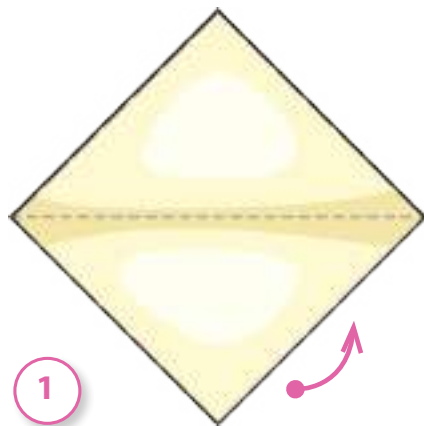
Pe lângă momentele de bucurie pe care le trăiești realizând și privind formele origami, această artă are și valoare utilitară în decorarea interioarelor (vaze, abajururi) și în vestimentație (broșe, brățări).

Provocare creativă

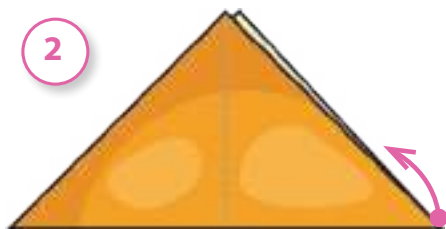
Urmărește etapele și confecționează o **pisicuță din hârtie**, folosind tehnica origami.

Etape de lucru

1

Împăturește foaia pe linia punctată. Va rezulta un triunghi.

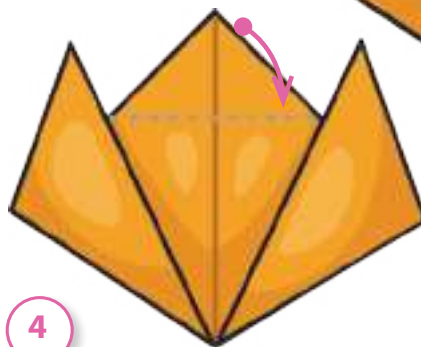
2

Pliază colțurile laterale pentru a forma liniile de îndoire.

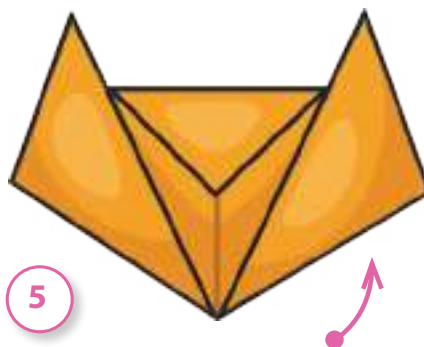
3

Îndoiaie colțurile, urmărind liniile punctate.

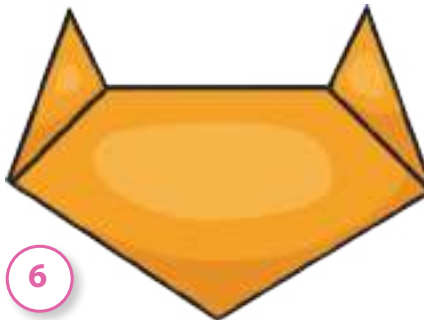
4

Îndoaie colțul de sus pe linia punctată.

5

Întoarce foaia.

6

Desenează ochii, mustățile, nasul și gura, după model. *Pisicuța este gata!*

Materiale necesare

- ✓ hârtie pentru origami (pătrată)
- ✓ creioane colorate

Portofoliu

Utilizând tehnica plierii hârtiei, realizează mai multe figurine (cocor, broscuță, peștișor etc.). Adaugă lucrările la portofoliul tău.

Încearcă și așa!

Urmărește etapele și confecționează un **semn de carte**, folosind tehnici combinate: origami, tăiere, lipire.

Materiale necesare

Pasul 1

Pasul 3

Pasul 2

Pasul 4

Pasul 5

Etape de lucru

Pasul 1. Împătorește suprapunând două colțuri opuse ale pătratului de hârtie pentru a forma un triunghi. Apasă cu degetul pe îndoitură până se formează o cută. Despătorește și repetă îndoirea unind celelalte două colțuri ale pătratului.

Pasul 2. Prinde stratul de deasupra al triunghiului și pliază-l în jos pentru a uni vârful foii cu baza triunghiului. Apasă cu degetul pe îndoitură până se formează o cută.

Pasul 3. Îndoiaie ambele laturi ale triunghiului spre interior. Apoi desfă la loc laturile (după ce ai format o cută prin apăsare cu degetul).

Pasul 4. Pliază cele două jumătăți ale triunghiului (dreapta și stânga) spre vârful triunghiului. Apasă cu degetul pe îndoitură pentru a forma o cută. Ai obținut un pătrat.

Pasul 5. Pliază vârfurile celor două laterale ale triunghiului și introdu-le în „buzunarul” triunghiului.

Pasul 6. (opțional) Taie mici triunghiuri pe lateralele forme pentru a obține crengile bradului de hârtie.

Pasul 7. Decorează forma bradului cu mici buline de hârtie. Lipește un dreptunghi de hârtie maro pe post de trunchi.

Pasul 6

Pasul 7

Gata!

Lecția 2. **Tehnica quilling****Cu ochii larg deschiși**

Quilling este arta rulării fâșiilor de hârtie pentru transformarea acestora în podoabe sau obiecte pentru decor.

Fâșiile de hârtie (*imaginea A*) sunt rulate cu ajutorul unui instrument ca un bețișor cu fante (*imaginea B*), apoi capetele acestora sunt fixate cu lipici (*imaginea C*), obținându-se astfel diverse modele decorative.

A

B

C

Prin rularea hârtiei, poți realiza: felicitări, tablouri mici, decorațiuni pentru sărbători, măști, flori, rame foto, ornamente pentru cutii de cadou etc.

Formele de bază care pot fi modelate din fâșiile rulate sunt: cerc, petală, ochi, lacrimă, semilună, inimă, pătrat, triunghi, dreptunghi etc.

cerc strâns

semilună

cerc larg

ochi

pătrat

lacrimă

dreptunghi

inimă

triunghi

romb

Provocare creativă

Realizează o **felicitare** și decoreaz-o cu fâșii de hârtie colorată rulate prin tehnica quilling.

Materiale necesare

✓ hârtie colorată ✓ un creion, o pensulă sau un instrument special pentru rulat hârtia ✓ lipici ✓ aparat de tocat hârtia (opțional) ✓ pensetă (opțional)

Etape de lucru

Pasul 1. Taie fâșii de hârtie cu lățimea de 1 cm.

Pasul 2. Rulează câte o fâșie pe instrumentul de rulat, desprinde-o și lipește-i capătul; apoi presează-o în funcție de forma pe care dorești să o dai petalei (*imaginea A*).

Pasul 3. Pentru frunze, rulează fâșiile doar până la jumătate, apoi lipește-le între ele.

Pasul 4. Lipește petalele de flori între ele și frunzele pe un carton A4 (*imaginea B*). Te poți folosi de pensetă.

Încearcă și așa!

Tehnica quilling poate fi folosită împreună cu alte tehnici pentru a decora obiecte tridimensionale. Iată un exemplu în trei pași.

Pasul 1

Pasul 2

Pasul 3

Lecția 3. Colajul

Cu ochii larg deschiși

Colajul este un procedeu artistic care constă în compunerea unui tablou prin lipirea laolaltă a unor elemente diferite (hârtie, materiale textile etc.).

Provocare creativă

Realizează o felicitare, folosind colajul.

Materiale necesare

- ✓ nasturi
- ✓ resturi de material textil
- ✓ lipici
- ✓ hârtie
- ✓ materiale pentru quilling
- ✓ foarfecă

Etape de lucru

Pasul 1. Lipește doi nasturi pe o coală de hârtie.

Pasul 2. Lipește triunghiuri colorate din hârtie sau pânză pentru a figura corpul.

Pasul 3. Trasează mâinile și picioarele cu markerul. Lipește o floare în tehnica quilling.

Încearcă și așa!

Adună și preseză frunze și flori cu forme frumoase pe care le descoperi în excursiile în natură. Păstrează-le ordonat, pe categorii. Folosește-le pentru colaje inedite.

Lecția 4. **Tehnica tangram**

Cu ochii larg deschiși

Tangram este un joc foarte vechi, de origine chineză, care utilizează pătratul împărțit în șapte piese (forme geometrice) pentru a realiza imagini.

Reguli de joc! În alcătuirea imaginii, folosește obligatoriu toate cele șapte forme geometrice ale pătratului inițial. Așază piesele pe o suprafață plană, una lângă alta, fără a le suprapune, astfel încât să rezulte imaginea dorită.

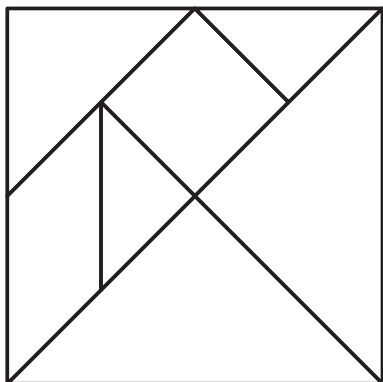

Provocare creativă

Construiește o **casă**, folosind tehnica tangram.

Etape de lucru

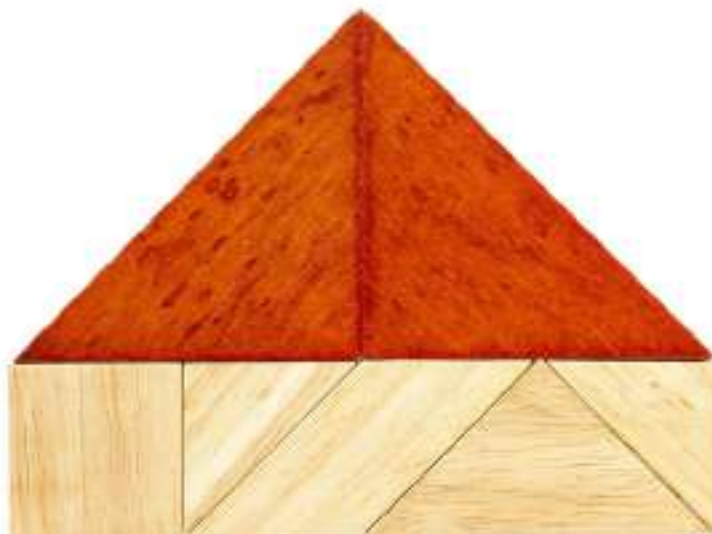
Pasul 1. Descarcă modelul de tangram din varianta digitală a manualului.

Pasul 2. Decupează formele pe contur.

Pasul 3. Combină piesele decupate, în formă de casă.

Iată câteva combinații posibile.

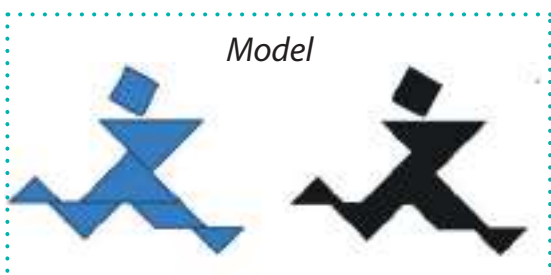
Compară casa realizată în tehnica tangram cu macheta casei alăturată. Care dintre ele reprezintă o formă spațială? Dă exemple de **forme plane** (pătrat, triunghi etc.) și **forme spațiale** (cuboid, sferă etc.) din mediul apropiat.

Prezentare

Studiază povestea casei tale și întocmește o fișă cu informații despre istoricul construirii casei și o schiță a acesteia.

Încearcă și așa!

Descoperă cum au fost așezate piesele tangram pentru a crea formele de mai jos.

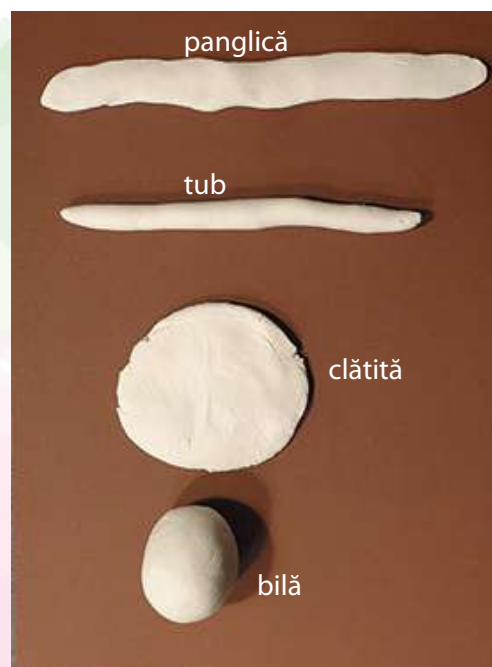
Lecția 5. **Tehnica modelării în lut****Cu ochii larg deschiși**

Lutul este un material de culoare galbenă sau cafenie, format din amestec de argilă și nisip fin, care poate fi modelat în stare umedă și care este folosit în olărit, în construcții și în sculptură.

Tehnica modelării libere presupune a da o anumită formă unui material ca lutul sau plastilina cu ajutorul mâinilor, fără a folosi instrumente cum ar fi roata olarului.

Formele de bază în modelajul în lut sunt: **bila, tubul (forme spațiale)**, respectiv **clătita (bila presată)** și **panglica (tubul presat) – forme plane**.

După modelare, obiectele realizate în lut pot fi decorate cu **puncte** sau **linii** scobite (zgâriate) pe suprafața formei.

Provocare creativă

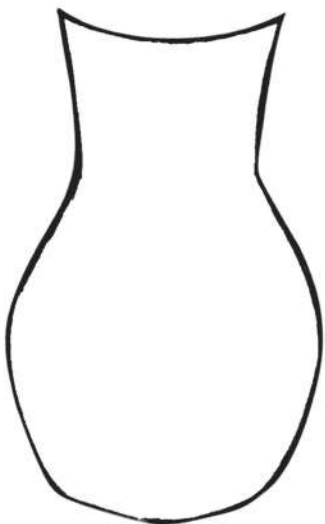
Folosește modelarea liberă și presarea pentru a modela din lut forma plană a unui vas pe care îl poți decora apoi cu linii prin scobire (zgâriere) cu o scobitoare din lemn.

Materiale necesare

- ✓ lut (pastă de modelat)
- ✓ pensulă
- ✓ tempera
- ✓ scobitori

Etape de lucru

Pasul 1. Desenează pe o coală conturul unui vas.

Pasul 2. Modelează liber o bilă din lut, apoi presează bila cu podul palmei sub forma unei clătite. Așază placa de lut peste conturul vasului și modelează marginile pentru a urma conturul vasului.

O altă variantă este să iei bucăți mici de lut, să le presezi și întinzi ușor, uniform în aceeași direcție, fără să depășești conturul, folosind degetele.

Pasul 3. Folosind o scobitoare, realizează modele decorative pe vas.

Pasul 4. Lasă lucrarea să se usuce și picteaz-o.

A. Cum modelezi în plastilină

- Așază plastilina pe un suport (planșetă pentru modelaj, hârtie cerată).
- Pregătește plastilina: separă bucăți mici de plastilină, pe care le vei presa cu degetele pentru a spori elasticitatea materialului.
- La îmbinarea a două bucăți de plastilină, presează cu atenție zona de contact a acestora pentru a nu se desprinde la uscare.
- Pentru modelaj poți folosi drept instrumente: scobitori (pentru schelet), o periuță de dinți uzată (pentru textură), un creion (pentru a face găuri etc.).

Te provocăm să modelezi din plastilină **globul pământesc**.

Materiale necesare

- ✓ plastilină de culoare maro, verde, albastră

Etape de lucru

Pasul 1. Ia o bucată de plastilină de culoare maro, frământ-o bine până se încălzește și se înmoaie. Formează din ea o bilă de mărimea unei nuci.

Pasul 2. Alege o bucată de plastilină albastră, frământ-o bine și presează-o cu podul palmei pentru a forma o clătită.

Pasul 3. Învelește bila maro în clătita albastră.

Pasul 4. Dintr-o bucată de plastilină verde modelează continentele.

Lipește-le prin presare ușoară pe suprafața bilei.

B. Cum modelezi în cocă

Te provocăm să modelezi **figurine vesele din cocă**.

Materiale necesare

- ✓ făină ✓ apă ✓ sare ✓ pensulă
- ✓ tempera sau guașe ✓ diverse forme pentru prăjituri ✓ sucitor (opțional)

Etape de lucru

Pasul 1. Prepararea aluatului: Măsoară 2 pahare de făină, 1 pahar de sare, 1 pahar de apă și 2 lingurițe de ulei. Amestecă făina și sarea în bol, apoi adaugă puțină apă și două lingurițe de ulei. Frământă aluatul până obții o pastă tare, care se poate desprinde ușor de pe bol.

◀ **Pasul 2.** Modelează aluatul în formă de **bilă**.

Pasul 3. ▶ Presează bila pentru a obține o **formă plană (clătită)**.

◀ **Pasul 4.** Folosește șabloane pentru a tăia forme în foaia de aluat.

Pasul 5. Decorează ▶ formele cu linii zgâriate cu o scobitoare. Lasă formele să se usuce, apoi pictează-le.

Atenție: Figurinele din cocă pictată sunt doar pentru decor. Nu sunt destinate consumului!

Test de evaluare

Forme din hârtie și modelaj în lut

I. Selectează litera corespunzătoare răspunsului corect.

- Prin presarea lutului în modelaj se obțin:
  - forme plane
  - forme tridimensionale
  - niciuna dintre cele de mai sus
- Tehnica tangram utilizează un pătrat împărțit în:
  - 5 piese
  - 6 piese
  - 7 piese
- Tehnica quilling are la bază:
  - plierea hârtiei
  - tăierea hârtiei
  - rularea hârtiei

I. Am obținut calificativul ...

FB – 3 răspunsuri corecte

B – 2 răspunsuri corecte

S – 1 răspuns corect

II. Menționează trei însușiri ale modelajului în lut.

II. Am obținut calificativul ...

FB – 3 însușiri menționate corect

B – 2 însușiri menționate corect

S – 1 însușire menționată corect

III. Realizează un scurt text folosind cuvintele următoare: modelaj, lut, volum, bilă.

Poți schimba forma cuvintelor.
Pentru a ține mai ușor evidența, subliniază în text cuvintele din listă folosite.

III. Am obținut calificativul ...

FB – Am utilizat toate cuvintele date într-un text cu sens

B – Am utilizat trei dintre cuvintele date într-un text cu sens

S – Am utilizat două dintre cuvintele date într-un text cu sens

La finalul unității de învățare, tipărește această pagină din manualul digital și rezolvă cerințele. Verifică răspunsurile în varianta digitală a manualului. Completează fișa de observare pentru unitate de la finalul manualului. Adaugă fișa și testul la portofoliul tău.

Machete și modele

Lecția 1. **Tehnici de lucru cu materiale textile (I)**

Lecția 2. **Tehnici de lucru cu materiale textile (II)**

Lecția 3. **Machete și modele**

Test de evaluare

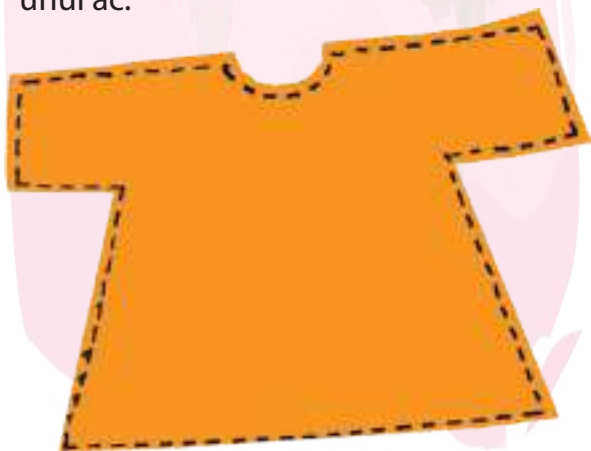
Lecția 1. Tehnici de lucru cu materiale textile (I)

Cu ochii larg deschiși

- Pentru a confecționa obiecte vestimentare și alte obiecte din materiale textile se folosesc: **tăierea, croirea, coaserea, lipirea.**
- **Tiparul** este un model după care **se taie** materialul, pentru a obține obiectul de îmbrăcăminte dorit.
- **A croi** înseamnă a tăia un material după un contur desenat (tipar).

A coase înseamnă a fixa sau a prinde între ele părțile unei haine sau un petic, un nasture etc. la o haină, trecând prin ele un fir de ață cu ajutorul unui ac.

Învață să coși! 5 sfaturi

- ✓ Exersează mai întâi pe un material moale de tip bumbac, realizând cusătura înaintea acului.
- ✓ Amintește-ți cum se coase un nasture și exersează coaserea pe carton.
- ✓ Exersează cum se bagă ața în ac și cum se face nod.
- ✓ Exersează cusutul drept, egal, înaintea acului, la jumătate de centimetru de marginea materialului. Trasează o linie de ghidaj cu creta de croitorie. Nu coase foarte aproape de marginea materialului!
- ✓ Folosește un ac de broderie, cu urechea puțin mai mare.

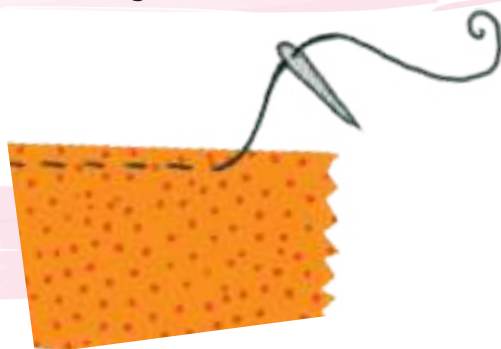
Cusăturile pot fi făcute de mână sau cu mașini speciale de cusut. Cusăturile sunt de mai multe feluri: pentru lipirea a două bucăți

de material, pentru decorarea unui material (cu nasturi, broderie etc.), pentru a împiedica destrămarea marginilor unui material.

Coaserea înaintea acului

Cu ochii larg deschiși

Cusătura înaintea acului arată ca un șir de linii scurte cu spații mici între ele.

Provocare creativă

Iată cum poți realiza singur(ă) o **jucărie veselă**. Poate fi folosită și ca pernă decorativă sau poate fi un cadou unicat pentru un prieten.

Tehnici de lucru: croire, coasere înaintea acului, cusătură decorativă (nasturi)

Material necesare

✓ coală A4 albă pentru trasare tipar (sau șablon tipărit din varianta digitală a manualului)

- ✓ creion/marker
- ✓ 2 bucăți de material textil (fetru) de 30 x 30 cm
- ✓ foarfecă
- ✓ 2 nasturi
- ✓ ac
- ✓ ață albă mai groasă
- ✓ ace cu gămălie
- ✓ fundă
- ✓ vată sau resturi textile pentru umplură

Pasul 1.

Trasează șablonul pe hârtie sau carton. Decupează pe contur.

Pasul 2. Așază tiparul deasupra celor două bucăți de material (pune una peste alta). Trasează conturul cu creionul sau markerul. Taie pe contur (croiește).

Pasul 3. Fixează cele două bucăți de material una de alta cu un ac cu gămălie (pentru a nu se mișca în timpul coaserii).

Pasul 4. Decorează. Coase doi nasturi pentru ochii pisicii. *Atenție!* Atașează nasturii numai pe materialul-față!

Pasul 5. Coase cu tehnica înaintea acului cele două bucăți de material. La final, lasă o porțiune de 2-3 centimetri necusută în partea de jos.

Sfaturi • Dreptacii pot ține acul cu mâna dreaptă, iar stângacii cu mâna stângă.
• Poți pune firul în două pentru mai multă rezistență a cusăturii!

Pasul 6. Umple jucăria cu vată sau material textil prin porțiunea necusută, apoi coase.

Pasul 7. Trasează mustățile și boticul pisuței cu marker. Realizează o fundă și prinde-i-o la gât. Gata!

Încearcă și așa!

Foarte simplu și rapid, poți confecționa o **gentuță de umăr**. Urmărește atent/atență etapele și gentuța va fi gata cât ai zice *pește!*

Material necesare

- ✓ două lavete
- ✓ foarfecă
- ✓ ac
- ✓ ață
- ✓ șnur
- ✓ creion

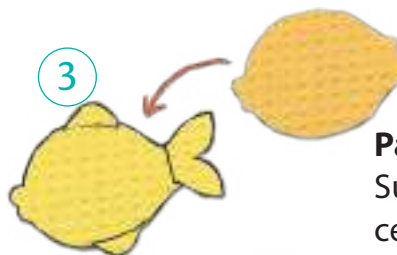
Etape de lucru

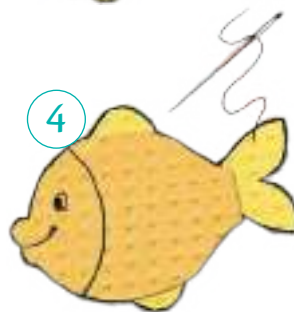
Pasul 1.
Trasează
conturul.

Pasul 2.
Croiește.

Pasul 3.
Suprapune
cele două forme
croite.

Pasul 4. Coase
pe margini, cu
excepția zonei
din dreptul
capului.

Pasul 5.
Dă două găuri
și trece un șnur
prin ele. Gata!

Coaserea în urma acului

Cu ochii larg deschiși

Cusătura în urma acului este o cusătură în formă de lanț pentru lipirea a două bucăți de material. Este o cusătură vizibilă, foarte mărunță și regulată, făcută cu mașina sau cu mâna, în care fiecare împunsătură începe de la locul împunsăturii precedente.

Reguli de siguranță

- ✓ Nu băga acul în gură și nu îl lăsa la întâmplare după finalizarea coaserii.
- ✓ Pune foarfeca cu lamele închise pe suprafața de lucru după folosire.

Trucuri!

- ✓ Dimensiunea firului trecut prin ac trebuie să fie de maximum 50 cm.
- ✓ Nu strânge prea tare după fiecare împunsătură pentru a nu încreți materialul! Dacă totuși s-a întâmplat, netezește ușor trăgând cu palmele de marginile găurii în direcții opuse, pentru a întinde materialul, înainte de a continua.
- ✓ Întotdeauna mișcă materialul, nu corpul, pentru a găsi poziția corectă de împungere a acului!
- ✓ Cum faci nodul când nu trebuie să se vadă pe față? Te folosești de o cusătură pe dos alăturată și faci nod!

Idee! În timp ce realizezi obiectele alături de colegi în clasă, poți spune povești, ghicitori, întâmplări hazlii ca timpul să treacă mai vesel.

Provocare creativă

Iată cum poți realiza singur(ă) un **penar personalizat din fetru*** în care să îți păstrezi instrumentele de scris.

Tehnici de lucru: croire, coasere în urma acului, cusătură decorativă (nasturi).

Material necesare

- ✓ 1 bucată de material textil de 30 x 12 cm
- ✓ 1 bucată de material textil de 20 cm x 12 cm
- ✓ foarfecă
- ✓ nasture
- ✓ ac
- ✓ ață albă mai groasă
- ✓ ace cu gămălie

***fetru**, stofă cu o țesătură deasă, obținută din fibre animale presate

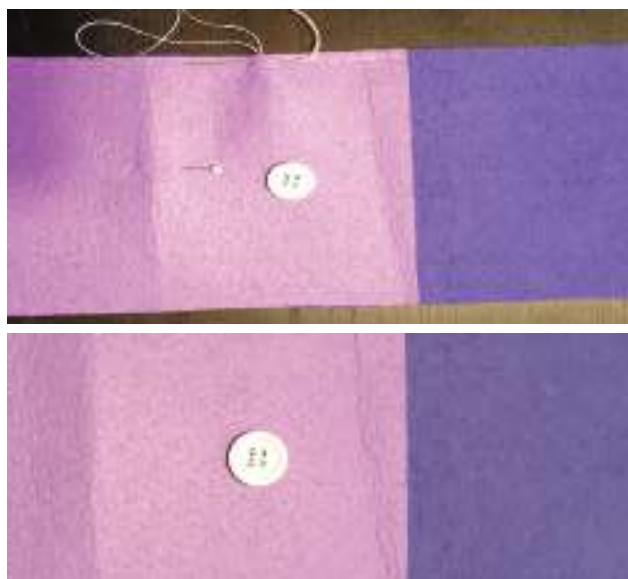
Etape de lucru

Pasul 1. Așază bucățile una peste alta, cu bucata mai lungă dedesubt. Îndoiaie bucata mai lungă de material peste cea mai scurtă și fixează poziția nasturelui pentru închidere la 1–2 cm de la marginea capacului de material. Coase nasturele pe bucata mai scurtă de material în locul punctat.

Pasul 2. Coase cele două bucăți de jur împrejur folosind tehnica de coasere în urma acului. Nu coase în dreptul capacului.

Pasul 3. Întorci capacul penarului peste nasture. Marchezi poziția nasturelui cu un marker pe capac. Crestezi o despicătură orizontală cu lungime cel mult egală cu diametrul nasturelui. Nasturele trebuie să intre cu ușurință. Penarul e gata!

Lecția 2. Tehnici de lucru cu materiale textile (II)

Cu ochii larg deschiși

A împleti înseamnă a așeza împreună mai multe fire sau fâșii de material, încrucișându-le sau înnodându-le după un anumit model.

Împletirea cu noduri ne poate ajuta să transformăm ușor un obiect de vestimentație, pe care nu îl mai folosim, într-unul nou și util.

Materialele textile și stilul de viață sănătos

Vrei să ai un stil de viață prietenos cu mediul, dar nu știi de unde să începi? Ține cont de cei **5 R**: refuză, redu, refolosește, reinventează, reciclează.

1. **Refuză** produsele de care nu ai nevoie! (pungile din plastic de la magazin). Folosește o sacoșă din pânză.
2. **Redu** consumul de apă sau energie electrică, păstrând hainele curate.
3. **Refolosește** o sacoșă din material textil în locul pungii de plastic, când mergi la cumpărături.
4. **Reinventează** diverse piese vestimentare (un tricou devine o sacoșă textilă).
5. **Reciclează** materialele care au devenit deșeuri, dându-le o nouă viață în obiecte noi. Folosește textile din materiale reciclate.

Provocare creativă

Tu ce faci pentru a avea un stil de viață prietenos cu mediul?

Iată o idee! Renunță la pungile de cumpărături din plastic! Plasticul este realizat din materiale chimice, nu este un material natural și se descompune foarte greu în natură. Prin urmare, creează-ți propria **sacoșă din pânză** pentru cumpărături și vei contribui la menținerea unui mediu curat.

Tehnici de lucru: tăiere, împletire prin înnodare, cusătură decorativă (nasturi)

Materiale necesare

- ✓ tricou uzat (dimensiune pentru adult)
- ✓ foarfecă ✓ (opțional) nasturi, fundițe
- ✓ bandă adezivă

Pasul 1. *Taie mânecile tricoului.*

Pentru o tăietură egală, pliază tricoul, la mijloc, pe verticală, apoi taie ambele mâneci în același timp. Taie materialul chiar deasupra cusăturii, unde mâneca se îmbină cu restul tricoului.

Pasul 2. *Taie pe linia gulerului.*

la foarfeca și taie cu mâna liberă în jurul gulerului tricoului.

Truc! Taie, pe verticală, o formă ovală. Asigură-te că partea din față și cea din spate sunt aliniată și taie la aceeași distanță. În acest moment se formează mânerle sacoșei.

Pasul 3. *Stabilește adâncimea sacoșei.*

Întoarce tricoul pe dos. Decide cât de adâncă vrei să fie sacoșa și lipește banda adezivă, astfel încât partea de jos să fie fundul sacoșei. Materialul de sub banda adezivă va fi utilizat pentru a închide partea de jos a sacoșei.

Pasul 4. *Taie lateralele tricoului.*

Separă partea din față a tricoului de partea din spate. Taie partea dreaptă și partea stângă a tricoului, de jos până la linia de bandă adezivă.

Pasul 5. *Folosește foarfeca pentru a tăia franjuri de pe fundul sacoșei.*

Sfat! Taie franjuri, prinzând între lamele foarfecii, într-o tăietură, și partea din spate, și partea din față a tricoului, ca să fie aliniate. Taie franjuri la circa un centimetru distanță unii de alții.

Pasul 6. *Leagă franjuri.*

la prima pereche de franjuri (față-spate) și leag-o cu un nod. Reia operația și leagă franjuri astfel: cel de-al doilea de cel de-al treilea,

al patrulea de al cincilea și așa mai departe. În acest fel, sacoșa va căpăta rezistență.

*Notă: o pereche de franjuri înseamnă să iei unul din față și unul din spatele tricoului. Ar trebui să fie unul peste celălalt dacă ai tăiat corect.

Pasul 7. *Ultimele detalii.*

Odată ce franjuri sunt legați, îndepărtează banda adezivă și întoarce sacoșa pe dos. Decorează sacoșa cu funde la mânăre.

Idee! Dacă îți dorești ca franjuri să fie parte din sacoșă, sari peste pasul în care întorci tricoul pe dos.

Pasul 8. *Scrive mesajul.*

Pune un carton în interiorul sacoșei, întinde bine materialul de pe față sacoșei și desenează mesajul!

Lecția 3. Machete și modele

Cu ochii larg deschiși

Pentru a avea o imagine clară a unei străzi, a unui cartier, a unui ansamblu de clădiri și chiar a unui oraș, arhitecții realizează machete ale acestora înainte de a fi construite.

Macheta este reprezentarea la scară micșorată a unei lucrări (clădire, oraș, monument, piesă tehnică etc.). Macheta reproduce lucrarea la o scară mai mică, dar păstrează proporția dintre elementele acesteia.

Provocare creativă

Iată cum poți realiza o **machetă a unui colț de oraș**, folosind materiale reciclabile.

Materiale necesare

- ✓ cutii de carton ✓ foarfecă
- ✓ lipici ✓ culori ✓ resturi de hârtie colorată ✓ autocolant
- ✓ coală de carton

Etape de lucru

Pasul 1.

Pentru a fi transformate în clădiri, cutiile trebuie mai întâi acoperite cu vopsea frumos colorată.

Pasul 3.

Lipește cutiile pe o bucată mare de carton și macheta este gata!

Pasul 2.

Folosește-ți imaginația și decorează-le cu ferestre și neane din carton sau autocolant.

Portofoliu

Privește, cu atenție, clădirile de pe strada ta și reprezintă-le într-o machetă.

Provocare creativă

Imaginează și concepe o **machetă a unui mediu natural de viață**. Folosește sugestiile date pentru realizarea unei replici în miniatură a savanei.

Materiale necesare

- ✓ cutie de carton
- ✓ hârtie groasă
- ✓ foarfecă
- ✓ marker
- ✓ tempera
- ✓ pensule
- ✓ bețișor

Etape de lucru

Pasul 1. Documentează-te asupra subiectului, folosind diverse surse (internet, atlase zoologice, enciclopedii etc.).

Pasul 2. Pictează un peisaj specific savanei în interiorul cutiei de carton.

Pasul 3. Confeționează girafa astfel:

- împătorește în jumătate un dreptunghi din hârtie groasă de culoare portocalie;
- desenează forma jumătății de girafă pe hârtia împăturită;
- decupează forma, apoi despătorește hârtia;
- întinde hârtia pe masă și împătorește capul girafei peste baza de sus a gâtului său;
- folosind markerul, conturează desenele de pe corp, ochii, gura și nasul.

Pasul 4. Fixează figurina pe un bețișor de lemn și așază-o în cutie.

Pasul 5. Mișcând bețișorul, poți simula mersul girafei prin savană.

Pasul 6. Expune lucrarea în clasă.

Provocare creativă

Pune în scenă un **spectacol de umbre**, utilizând păpuși construite de tine.

Materiale necesare

- ✓ câteva paie biodegradabile ✓ scotch
- ✓ o foarfecă ✓ un creion
- ✓ o veioză ✓ câteva coli de autocolant
- ✓ un capac de la o cutie de carton
- ✓ hârtie de copt

Etape de lucru

Din capacul de carton confecționează rama și lipește pe spate hârtia de copt.

1

Ți-ai ales povestea?

Desenează personajele neapărat pe carton negru, apoi decupează-le. Pe spatele acestora prinde cu scotch câte un pai.

3

Decorează rama cu bucățele de autocolant de culori diferite, ca în imagine.

2

Pune o veioză în spatele ecranului și aprinde-o. Acum poți mânui personajele cu ajutorul paielor și... **GATA!**

Cum explici ce se întâmplă? Simplu.

Păpușile blochează lumina de la veioză, aruncând umbre pe cortină. De cealaltă parte a cortinei, publicul va vedea umbrele păpușilor.

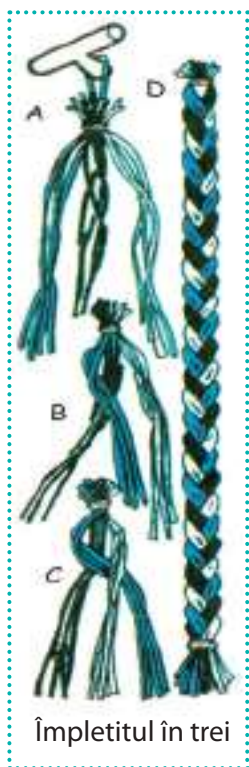
4

Provocare creativă

Confeționează **păpuși**, urmărind instrucțiunile. Apoi imaginează-ți un dialog între ele și dă-le viață într-o mică scenetă.

Materiale necesare

- ✓ linguri de lemn
- ✓ bucăți de materiale albe și colorate
- ✓ fire de lână
- ✓ panglici colorate
- ✓ foarfecă
- ✓ lipici
- ✓ marker

Etape de lucru

Pasul 1. *Realizarea bluzei.* Înfășoară sul o bucată de material alb și fixează-l, prin înnodare, pe lingura de lemn. Capetele libere vor reprezenta mânecele.

Pasul 2. *Realizarea fusteii* (pentru păpușa-fată). Utilizează materialul alb pentru fustă. Perforează materialul la mijloc și aranjează-l în jurul cozii lingurii. Repetă pasul 2, folosind un material colorat.

Pasul 3. *Realizarea pantalonilor* (pentru păpușa-băiat). Înfășoară sul o bucată de material. Pliază sulul în două pentru a forma pantalonii păpușii. Prinde pantalonii de lingură cu o fundă lată (brâul păpușii).

Pasul 4. Pentru a realiza părul, împletește câteva fire de lână și fixează-le de lingură cu ajutorul lipiciului.

Pasul 5. Desenează chipurile păpușilor pe linguri, folosind un marker. *Acum păpușile sunt gata pentru spectacol!*

Încearcă și așa!

Varianta A
Păpuși pictate
pe lemn

Varianta B
Păpuși realizate
din ciorapi

Confeționează dintr-un ciorap vechi o păpușă (coase nasturi sau mărgelile pentru a reprezenta ochii și gura, împletește fire de ață pentru păr). Apoi organizează, împreună cu toți colegii, un spectacol de teatru de păpuși.

Prezentare

Realizează o prezentare cu titlul *Arta păpușărească*. Folosește diverse surse de documentare, inclusiv articolul alăturat. Redactează un text de aproximativ două pagini, completat cu fotografii. Prezintă lucrarea colegilor. Pentru a te autoevalua, completează fișa de observare de la finalul manualului. Adaugă prezentarea la portofoliul tău.

Citește articolul alăturat. Răspunde la întrebări. Folosește răspunsurile în prezentare.

- Care este diferența dintre teatrul de marionete și teatrul de umbre?
- Care dintre cele două tipuri de spectacole ți-ar plăcea? De ce?

Arta păpușărească

Teatrul de păpuși este una dintre cele mai vechi forme de a spune povești, este o activitate artistică complexă. Elementul principal care creează jocul este **păpușa**. Ea reprezintă o formă plastică (o sculptură). Actorul păpușar este artistul care creează păpușile, manevrându-le cu mâna sau printr-un sistem de sfori.

Pregătirea unui spectacol cu păpuși implică următoarele etape:

- ✓ alegerea piesei – textul trebuie să conțină un mesaj, dialog, realizare artistică;
- ✓ construirea personajelor – păpușile pot fi realizate din linguri de lemn, din deșeuri textile, resturi de lână, nasturi, aracet, ziar etc.
- ✓ mânăuirea corectă a păpușilor: atenție, mișcările păpușii sunt legate de cuvânt;
- ✓ realizarea decorului din carton: căsuțele pot fi colorate, pot fi decupate flori din hârtie, pentru a simula o grădiniță etc.
- ✓ alegerea fondului muzical care completează reprezentația de teatru.

Până în 1990, arta păpușărească s-a transmis de la maestru la ucenic. Astăzi, actorii-păpușari se inițiază în arta mânăuirii păpușilor la Academia de Teatru și Film.

Dacă vrei să devii cu adevărat un artist în acest domeniu, trebuie să înveți mai mult de cum să mânăuiești o păpușă. De-a lungul celor patru ani de studiu, studenții mai învață actorie, dans, coregrafie, canto. Învață chiar și cum să-și realizeze singuri păpușile.

Teatrul de umbre este un gen de spectacol despre care se spune că ar fi apărut în India. Procedeul tehnic a fost dezvoltat însă de chinezi, în Europa fiind cunoscut mai târziu, prin secolul al XVIII-lea. Teatrul de umbre a constituit o sursă de inspirație pentru creatorii desenelor animate.

Joc. Amuză-te creând diverse umbre cu ajutorul mâinilor.

Test de evaluare

Machete și modele

I. Selectează litera corespunzătoare răspunsului corect.

- Tehnicile de lucru cu materiale textile includ:
  - coaserea, croirea, tăierea
  - îndoirea, pliarea, tăierea
  - modelarea, presarea
- Macheta este o reprezentare a unei lucrări în formă:
  - micșorată
  - mărită
  - la aceeași dimensiune
- Modelul după care se taie un material pentru a obține un obiect de îmbrăcăminte dorit se numește:
  - cusătură
  - machetă
  - tipar

I. Am obținut calificativul ...

FB – 3 răspunsuri corecte

B – 2 răspunsuri corecte

S – 1 răspuns corect

II. Menționează trei însușiri ale realizării de machete și modele.

II. Am obținut calificativul ...

FB – 3 însușiri menționate corect

B – 2 însușiri menționate corect

S – 1 însușire menționată corect

III. Realizează un scurt text folosind cuvintele următoare: machetă,

carton, îndoire, țesătură, coasere, tăiere, textură.

Poți schimba forma cuvintelor.

Pentru a ține mai ușor evidența, subliniază în text cuvintele din listă folosite.

III. Am obținut calificativul ...

FB – Am utilizat toate cuvintele date într-un text cu sens

B – Am utilizat trei dintre cuvintele date într-un text cu sens

S – Am utilizat două dintre cuvintele date într-un text cu sens

La finalul unității de învățare, tipărește această pagină din manualul digital și rezolvă cerințele. Verifică răspunsurile în varianta digitală a manualului. Completează fișa de observare pentru unitate de la finalul manualului. Adaugă fișa și testul la portofoliul tău.

EVALUARE FINALĂ

PROIECT

*Cu toții
suntem talentați!*

La finalul anului școlar, organizați la nivelul clasei sau, poate, al școlii gala micilor artiști:

Cu toții suntem talentați!

Gala este un spectacol cu caracter solemn, sărbătoresc, la care participă și persoane oficiale. Puteți invita, pe lângă membri ai familiei, și prieteni, conducerea școlii, presa sau oficialități locale.

Fiecare elev poate selecta și expune, în cadrul galei, lucrarea preferată din **Portofoliul micului artist**, realizat pe parcursul anului școlar, în timpul orelor de Arte vizuale și abilități practice.

Vă prezentăm câteva sugestii de activități pe care le puteți desfășura în cadrul galei.

- ★ Decernarea de premii și diplome pentru diverse categorii (***Cel mai trăsnet proiect, Cel mai ciudat desen, Cel mai neobișnuit costum etc.***)
- ★ Expunerea **Jurnalului de arte** al clasei /școlii
- Expoziție cu vânzare a lucrărilor realizate pentru strângerea de fonduri în scopuri caritabile
- ★ Parada costumelor/jucăriilor din materiale reciclabile

DICȚIONAR

ACUARELĂ, vopsea în stare solidă, care este diluată în apă; pictură pe bază de apă, de consistență lejeră, realizată cel mai adesea pe hârtie albă.

ARTE VIZUALE, forme de artă care includ pictura, sculptura, fotografia și alte arte, bazate pe văz în procesul de creare a lucrărilor.

CĂRBUNE DE DESEN, instrument pentru schițe sau desene picturale în alb-negru. Se obține din crengi de tei sau merișor, arse incomplet.

COLAJ, tehnică artistică de organizare a unei forme sau a unei compoziții plastice prin lipirea unor materiale (hârtie, plante, scoici, fire etc.) pe un suport.

FUZIONARE, amestecul spontan a două sau mai multe culori de apă, bine fluidizate, aplicate pe suprafața umedă a hârtiei.

GUAȘĂ, vopsea pe bază de apă, întâlnită sub formă de pastă, în tuburi sau borcane; pictură realizată cu astfel de culori.

LINIE, element de limbaj plastic care conturează forma obiectului desenat. Este rezultatul mișcării punctului.

LUT, rocă galbenă sau cafenie, formată din amestec de argilă și nisip fin, folosită în modelaj.

MODELAJ, prelucrare artistică a unor materiale maleabile, în primul rând a lutului.

MONOTIPIE sau **MONOURMĂ**, tehnică de lucru care constă în lăsarea unei urme pe un fond. Fondul poate fi dat cu cerneală, tuș sau creioane pastel. Urma se poate obține prin tamponarea suprafeței cu o cârpă sau cu hârtie mototolită, ori prin zgârierea cu un eboșoar, cu o scobitoare sau coada pensulei.

NUANȚĂ, amestecul fizic a două culori vecine în cercul culorilor.

ORIGAMI, arta plierii hârtiei.

PASTEL, culoare sub formă de batoane sau creioane moi, care se așterne pe hârtie ca atare sau prin suprapunere; desen executat cu acest fel de creioane.

PEISAJ, gen de pictură care ilustrează un aspect din natură.

PICTURI RUPESTRE, picturi realizate de oamenii preistorici în peșteri.

PORTRET, chipul fizic al unei persoane, redat în desen, pictură, sculptură.

PUNCT, element de limbaj plastic, obținut prin simpla atingere a foii cu instrumentul de lucru (creion, cretă, pensulă etc.).

QUILLING, arta rulării hârtiei.

SCHIȚĂ, prima executare schematică prin care se stabilesc liniile generale ale unui desen.

ȘABLON, model în mărime naturală după care se execută un obiect.

TANGRAM, joc foarte vechi de origine chineză, care utilizează șapte piese, întotdeauna aceleași, pentru a crea diferite figuri.

TEMPERA, vopsea pe bază de apă, cu mare putere de acoperire, întâlnită sub formă de pastă, în tuburi sau borcane; pictură realizată cu astfel de culori.

TENTĂ, nuanță de culoare.

TRANSPARENȚĂ, calitatea pigmentului de acuarelă de a nu avea putere de acoperire; efect obținut prin tehnica fuzionării.

TRIDIMENSIONAL, caracteristică a corpurilor de a avea trei dimensiuni.

TUȘĂ, urmă de culoare, aplicată cu pensula pe o suprafață.

UMBRĂ, zonă închisă, întunecată, în modelarea volumului.

Fișă de observare

Numele unității: _____

I. Alege o lucrare realizată în cadrul provocărilor creative din unitate.

Rezolvă cerințele.

- Menționează două lucruri pe care consideri că le-ai făcut bine.
- Menționează un lucru pe care l-ai schimba la lucrarea ta.
- Notează un lucru pe care l-ai înțeles foarte bine și un lucru pe care nu l-ai înțeles complet.

II. Metoda 3-2-1

Notează **trei termeni noi** pe care i-ai învățat în cadrul acestei unități de învățare, **două idei** despre care ai dori să afli mai multe în continuare, **o abilitate** sau o pricere pe care consideri că ai dobândit-o în urma activităților desfășurate.

III. Apreciază lucrările din unitate. Poți folosi tabelul ca model.

	Satisfăcător 😐	Bine 😊	Excelent 😄
Comportament în timpul orei și efort	<i>Câteodată am folosit vocea de interior, eu și colegii am colaborat și am păstrat spațiul de lucru curat.</i> ☐	<i>În mare măsură, am folosit vocea de interior, eu și colegii am colaborat și am păstrat spațiul de lucru curat.</i> ☐	<i>În totalitate, am folosit vocea de interior, eu și colegii am colaborat și am păstrat spațiul de lucru curat.</i> ☐
Creativitate și originalitate	<i>Nu mi-am dat silința foarte mult, am folosit o parte din ideile altora.</i> ☐	<i>Majoritatea ideilor au fost ale mele.</i> ☐	<i>Toate ideile au fost ale mele.</i> ☐
Respectarea subiectului, a pașilor de lucru, a cerințelor	<i>Câteodată am fost neatent/neatentă, trebuie să mă străduiesc mai mult.</i> ☐	<i>Am respectat majoritatea cerințelor și am progresat.</i> ☐	<i>Am fost foarte atent/atență, am respectat toate cerințele.</i> ☐

ISBN: 978-606-528-539-2

6 420620 008356

www.cdpress.ro